

A vizuális kommunikáció módszertana

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Vizuális nevelés tantárgy-pedagógiája	1+1	2	gyj	Köt vál	III.	Vizuális közlésformák!

célok:

- Elsajátítani azokat a vizuális nevelési szaktárgyi módszertani ismereteket, amelyek képessé teszik a hallgatót a vizuális megismerő képességek fejlesztésére a 6-12 éves korosztály körében.
- Megismertetni a vizuális kommunikáció oktatásához szükséges követelményrendszert, speciális tantárgy-pedagógiai eljárásokat, amelyek révén a hallgató képes lesz a tudatos alkotó jellegű tervezésre, szervezésre.
- Feltárni az objektív közlések oktatásában a differenciált oktatás eszközeit, az inklúzió lehetőségét.
- A tantárgy célja hogy a hallgató sajátítsa el a vizuális kommunikáció témáinak szemléltetési módszerét, amelyet integratív módon tud alkalmazni más tantárgyi területeken is.

tartalmak

A program az ismeretek és információk vizuális elsajátításának és átadásának tantárgy-pedagógiája, s ilyenként tantárgyak sorához kötődik. Ebből a kognitív képességek fejlesztésének tantárgy pedagógiája az, ami speciális tréninget jelent, s ezért a rajzóriai foglalkozásokban jelenik meg.

- A gyermek ábrázolási szintjei. Formafejlődés. Firkakorszak és ősi kör. Az emberi alak ábrázolásának szintjei. R.A. kutatásai alapján. A képzetek módosulásai a célirányos megfigyelés eredményeként. (7 éves gyerekekkel végzett kísérlet tanulságai. Téma: az emberi alak.) A megfigyelés, mint a vizuális nyelv tanulásának módszere. (10 éves gyerekek tanulmányrajzai tussal, nádtollal. A nyelvi elemek alkalmazása a kifejező feladatban.)
- Jelenség és lényeg. Spontán és tudatos elvonatkoztatás. A vizuális megismerés folyamata. Kíváncsiság, célképzet, előkép, irányultság, aspektus, hangoltság, szelektív figyelem,

érzékelés és észlelet, vizuális ítélet, analízis, szintézis. A fogalmak értelmezése azonos korcsoport azonos vizuális problémát feldolgozó gyermekmunka változataiban.

- A vizuális megismerő tevékenység pedagógiai aspektusa. (A vizuális problémák, a vizuális nyelv, a vizuális nyelvtan, kompozíció stb.) Képesség és készségfejlesztési tendenciák a primer közlési feladatoknál. Iskolai feladatpéldák elemzése 1-6. osztályig. (Tablók) Diák a plasztikai tanulmányok bemutatására. Tananyag, célok, feladatok összefüggései.
- A modellek szerepe és jellege a rajzolva tanulmányozó megismeréséhez.
- Gyakorlat. Kavicsmodellek vizuális problémahelyzetekben. Imitáció a célnak megfelelően megválasztott technikával, anyaggal. Vonalas, tónusos, foltos, színes ábrázolások sík redukcióval és a tériség síkon való megjelenítésével. Téri imitáció a forma tanulmányozásához. (Agyaglapba nyomkodással, gipszöntéssel.) A forma analízise metszetekkel, szeleteléssel, formakövető vonallal, hálózatkészítéssel. Önálló tabló készítése az elkészült munkákból csoportban. (Direkt közléses feladat.)
- A modellelemzés szempontsora a célok és feladatok függvényében gyermekrajzok alapján. Szempontok az óravázlatban, konkrét kérdések megfogalmazása tervezetben. Az életkori sajátosságok figyelembevétele a szaknyelv használatakor. A video bejátszás előkészítése. Az óravázlat közös elemzése.
- A direkt közlések. Ábraolvasás és alkotás képességének fejlesztése. Feladatváltozatok 1-6. osztályig. (Tablók áttekintésével gyermekmunka változatok.) Konvenciók alkalmazása. A konvenciók és a kreativitás. Tárgyilagos megközelítés a magyarázó-közlő ábránál, konvenció és eredetiség a tervező feladatoknál. (3-4. osztályos gyerekek tervezői elképzeléseinek elemzése tárgykészítésekben.)
- Direkt közléses órák tananyaga, célja és feladatrendszere. Technikai megoldások. Direkt közléses órák képanyagának bemutatása. (1. oszt. piktogram, térkép.)
- A szemléltetés. Pedagógiai és pszichológiai értelmezése, változatai és elemi pedagógiai szabályai. A szemléltető eszközök rendszerezése. A nem szemléletes ismeretek láthatóvá tételének oka, funkciója, módszerei és példái a szemléltetésben.

Követelmény

- A hallgató ismerje a vizuális tanulást, a vizuális megismerés pszichológiáját, a tanulás irányítás módszereit és legyenek elképzelései a személyes változatokhoz alkalmazkodó segítségről. Ismerje a látványelemzés és ábrázolás folyamattá szervezésének pedagógiai

- módszereit.
- Tudjon egy látványanalízist, egy vizuális problémát, egy direkt közlés problémát értelmezni, és tudja azt oktatói feladatként programozni, közvetíteni.
- Ismerje a szóban forgó tevékenységekben működő készségeket és képességeket, és ismerje fejlesztésük módszereit.
- Lássa át a vizuális kommunikáció iskolai helyzeteit és változatait.
- A vizuális kommunikáció oktatásának folyamatában is tudja alkalmazni a differenciáló személyiségfejlesztés elveit, módszereit.
- Ismerjen különböző szemléltetési módszereket és a szemléltetés változatos eszközeit, s tudja ezeket választékosan hozzá igazítani szemléltetési szükségletekhez.

Értékelés

Részfeladatok teljesítése: megadott vázlat utólagos illusztrálása és megadott témára saját illusztrált tervezet készítése próbamunkával és szemléltetéssel.

Kötelező irodalom:

1. Bálványos Huba(2005) : Esztétikai művészeti ismeretek , Balassi
2. Rudolf Arnheim (1979): A vizuális élmény. Az alkotó látás pszichológiája, Gondolat
3. Bálványos H. - Sánta L (2005) A vizuális megismerés és a vizuális kommunikáció, Balassi,
4. Beke László (1986.) Műalkotások elemzése, Tankönyvkiadó
5. .Bálványos-Bakos-Preisinger-Sándor (2005): A vizuális nevelés pedagógiája , Balassi
6. Látás és szemléltetés (2004) ,szöveggyűjtemény, Balassi kiadó

Ajánlott irodalom

1. Kardos-Bubcsó-Preisinger (1999): Kép-világ I-II , Helikon kiadó
 2. Szávai István(1998): Vizuális nevelés I, Helikon kiadó
 3. A nagy gyík könyv (1997), Aula kiadó, Budapest
 4. Várnagy Ildikó (1985),: 1986.: Vizuális játékok, Múzsák kiadó
 5. Cristina Lastrego - Francesco Testa (1983): Nézz, láss, kérdezz. Gondolat .
 6. Kardos Mária: Népművészet kiegészítő jegyzet
- Sorozatok: Műhelytitkok, Hobbi, Csináld velünk, Kaptár, Mesterségek

A VIZUÁLIS NEVELÉS TANTÁRGYPEDAGÓGIÁJA

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
A vizuális nevelés tantárgy-pedagógiája	12	2	koll	köt	IV	Esztétikai művészeti ismeretek

A tantárgy célja:

- A hallgató ismereteiben, szemléletében és képességeiben megteremteni vizuális nevelési szaktanulmányainak tantárgy-pedagógiai transzpozícióit és szintézisét. Az oktatási-nevelési célok és feladatok irányába aktivizálni és mozgósítani a megszerzett vizuális műveltségi elemeket. Feltárni a vizuális nevelői munkában a gyermeki esélyegyenlőség biztosításának módszertani lehetőségeit. Feltárni a vizuális nevelői munkában az emberi tárgyi, környezeti, esztétikai értékek megbecsülésére irányuló magatartásforma kialakításához szükséges módszertani alapokat.
- A feladat tehát egyfelől rendszerezett elméleti ismeretek útján feltárni a vizuális műveltség pedagógiájának világát; másfelől pedig a tanítói munka gyakorlatának intenzív megelevenítő felidézésével kialakítani az oktató-nevelő munka – a vizuális kommunikáció oktatásának és az esztétikai-művészeti nevelésnek – személyes előképeit, cél-, és tevékenységi képzetét.

•

Tartalmak:

- A gyermek önálló rajzi tevékenységének és szemléletének fejlődési irányai, állomásai. A 6-10 éves korú gyermek fejlesztési irányai. A NAT követelményrendszere. Tanulás-tanítás, mintakövetés és eredetiség. A közlésfajták gyakorlásának szerepe a sokoldalú személyiség kialakításában. Az ábrázolás és kifejezés viszonya. Az objektív és szubjektív közlésekben, a különböző életkori szakaszokban.
- A vizuális nevelés a NAT-ban. A vizuális kultúra és a művészetek viszonya. A NAT és a vizuális kultúra általános fejlesztési követelményei. Kifejezés és képzőművészet, vizuális kommunikáció, tárgy és környezetkultúra fejlesztési követelményei és teljesítményei feladatpéldák kapcsolásával.
- A vizuális nyelv viszonya a vizuális kultúra további három szakterületével: a kifejezés képzőművészettel, a vizuális kommunikációval, a tárgy- és környezet-kultúrával, feladatlapok elemzésével. A NAT vizuális kultúra műveltségi terület szerkezetének összefüggése a vizuális nevelés rendszertani értelmezésével.
- Célok és feladatok a gyermek vizuális tevékenységének irányításában. A vizuális megismerési, gondolkodási, kommunikációs, kreatív képességek fejlesztési lehetőségei a négy közlésforma körébe tartozó feladatok esetében. A látvány-, m- és tárgyelemzés, képolvasás, a vizuális tanulmány, a tárgyalakítás - kézművesség, kifejezési gyakorlatok, mint a képességek fejlesztésének módszere és közege.
- A vizuális nevelés iskolai rendszere. A vizuális nevelés integratív jellege. Jelenléte a különböző műveltségi területeken. A rajzóra, mint a vizuális nevelés célzott területe. A tanórán kívüli vizuális tevékenységek. (napközi, szakkör, kirándulás, kiállítás-látogatás, múzeum-, műterem-, műhelylátogatás)
- Vizuális kommunikáció. Primer közlések. Modellek. A modellválasztás szaktárgyi és

pszichológiai indítékai. Módszertani elvek: A modell láthatósága és a vizuális probléma láttatása. A látványelemzés (modell, tárgycsoport) karakteres szempontjai a kitűzött célok és feladatok szempontjából. A szempontsor (kérdések) felépítése és szemléletformálás összefüggése. Feladatpéldák. Gyermekmunkák

- Vizuális kommunikáció. Primer közlések. Ábrázolás (imitáció) síkon és térben. Az anyag, technika, eljárás megválasztásának szempontjai. (Pl.: vizuális nyelv tanulása, transzpozíciós készítés... stb.)
 - Vizuális kommunikáció. A direkt közlések. A primer és direkt közlés karakteres különbsége az alkotói szándék szempontjából. Az ábrázolási konvenciók hangsúlya és okai a direkt közlések feladataiban.
 - Kifejezés, képzőművészet. Kifejezési készítmények pedagógiája:
 - a látványátírásból és belső képből induló kifejező ábrázolás
 - az ábrázolás nélküli kifejezésA "téma" kifejezést inspiráló szerepe. Élmény, emlék, hangulat, állapot, érzelm, kapcsolat, átélt esemény, elképzelt esemény. Társzművészetek inspirációja.
 - Kifejezés, képzőművészet. Személyes közlések síkon és térben. A képzőművészet különböző műfajai, mint a személyes közlések inspiráló közege. Konvenció és kifejezés. A kifejezés primátusa. Az alkalmazott anyagok, technikák, eljárások kifejező nyelvi lehetőségeinek megismertetése és elsajátítása.
 - A kifejezési képességek fejlesztése a műalkotások imitatív és kreatív elsajátításával. A műelemzés képességének fejlesztése képolvassal. A műalkotások helye, szerepe a kifejezési feladatok értelmezésében és inspirációjában. A műélmény biztosításának feltételei. A műélmény beépülése a személyiség fejlődésébe.
 - Az önálló műelemző órák (tárgyelemző, műelemző) lehetséges tartalmi, helye, szerepe, szempontjai az 1-4. osztályban
 - Tárgy és környezetkultúra. A rend és ritmus képzeteinek formálási módszerei a díszítő tervezésekben. Az alapvető díszítő rendszerek ismerete és alkalmazása. Szabály és szabadság, mintakövetés és kreativitás.
 - A motívum. Motívumalkalmazás (adott, választott) és motívumtervezés. A séma, mint lehetséges motívum. Tárgy és díszítmény kapcsolata. Anyag, technika és díszítmény kapcsolata. A tervezői munkafolyamat előkészítése, inspirálása.
 - Környezetalkotás térépítéssel, térszervezéssel, rendezéssel, díszítéssel. A tanulói környezetformálás és ápolás pedagógiai élethelyzetei.
 - Kézműves technikák, eljárások, anyagismeret elsajátítása. Szakszerűség és kreativitás elfogadható kompromisszumai. A technika tanulás és alkalmazás kreatív helyzetei és lehetőségei.
- Tananyagszervezés, feladatsor-szerkesztés. A feladatok kapcsolásának és sorolásának elvei, lehetőségei. Közlésfajta kapcsolása. Vizuális probléma kibontása. Tantárgyi koncentrációkra épülő feladatsor-szerkesztés indokai és konkrét példái. A tananyag konstruálásának alapja a tantárgyspirál, a vizuális problémák bővített szintű visszatérései. A bővített szint és a követelmények kapcsolata.
- A szemléletesség alapkövetelménye. A szemléltetés tartalma és módszere. Verbalitás és szemléletesség viszonya.. Bemutatás és szemléltetés. A rajzórán szemléltetés tartalma, irányultságai, módjai és eszközei a négy közlésforma körébe tartozó feladatok esetében..
 - A tanórák típusai: gyakorlati (ábrázoló vagy kifejező), elemző (látványelemző műelemző, tárgyelemző). A gyakorlati vizuális nevelés órá tipikus szerkezeti váza.

- Az óratervezés feltételei:
- tananyagértés, értelmezés
 - tananyagátadás, metodikai értelmezés
 - célok és feladatok meghatározása
 - szervezési feladatok, feltételek

A tanóra felépítés variánsai. A vizuális probléma előkészítése és a célkitűzés szerepe. A motiváltság.

- A korrektúrák fajtái, módszerei. Az óravégi értékelés. A korrektúrák és az óravégi értékelés karakteres szempontjai a különböző közlésfajtáknál a tananyag és a célok függvényében. Az egyes tanulók munkájának, teljesítményének, fejlődésének segítése, figyelemmel kísérése, mérése és értékelése. Pedagógiai hatáselemzés tágabb intervallumokban. Osztályozás.

Értékelés

1. A szemináriumokon való részvétel.
2. A kurzusvezető által meghatározott évközi feladatok teljesítése, mint óraelemzések, óratervezet és várható gyermekmunkák, szemléltető képanyag készítése.
3. A kurzus kollokviумmal zárul, amelyre témaválasztás alapján önállóan kidolgozott feladatsorral is készül a hallgató.

Kötelező irodalom

1. Látás és szemléltetés (2004) szöveggyűjtemény, Balassi kiadó ,Budapest
2. Dienes Erika: Bábozás, bábművészet (2003) szöveggyűjtemény, belső jegyzet, ELTE TOFK ,Budapest
3. Bálványos Huba - Sánta László(2005): Vizuális megismerés, vizuális kommunikáció. Balassi 2000
4. Bakos-Bálványos-Sándor-Preisinger (2005): A vizuális nevelés pedagógiája , 6-12 éves korig (Balassi kiadó
5. Mérei Ferenc - V.Binét Ágnes: Gyermeklélektan
6. Nemzeti Alaptanterv
7. Beke László (1987): Műalkotások elemzése (A gimnázium I-III. osztálya számára.) Tankönyvkiadó

Ajánlott irodalom

1. Kardos Mária: Népművészet - kiegészítő jegyzet. (Főiskolai jegyzet)
2. Rudolf Arnheim(1979): Az alkotó látás pszichológiája - A vizuális élmény , Gondolat
3. Kepes György(1978): A látás nyelve. Gondolat
4. A képzőművészet iskolája.(1976) Képzőművészeti zsebkönyvtár. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata , Budapest
5. Johannes Itten(1978): A színek művészete. Corvina, Budapest
6. Soltra Elemér (2005): A rajz tanítása Tankönyvkiadó , Budapest
7. David Piper (1987): A művészet élvezete- Helikon ,Budapest
8. Kardos-Bubcsó-Preisinger (1999): Kép-világ I-II , Helikon kiadó , Budapest

A VIZUÁLIS NEVELÉS TANTÁRGYPEDAGÓGIÁJA

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státus	Ajánlott félév	Előfeltételek
A vizuális nevelés tantárgy-pedagógiája	0+2	2	koll	köt	IV	Esztétikai művészeti ismeretek!

A tantárgy célja:

- A hallgató ismereteiben, szemléletében és képességeiben megteremteni vizuális nevelési szaktanulmányainak tantárgy-pedagógiai transzpozícióit és szintézisét. Az oktatási-nevelési célok és feladatok irányába aktivizálni és mozgósítani a megszerzett vizuális műveltségi elemeket. Feltárni a vizuális nevelői munkában a gyermeki esélyegyenlőség biztosításának módszertani lehetőségeit. Feltárni a vizuális nevelői munkában az emberi tárgyi, környezeti, esztétikai értékek megbecsülésére irányuló magatartásforma kialakításához szükséges módszertani alapokat.
- A feladat tehát egyfelől rendszerezett elméleti ismeretek útján feltárni a vizuális műveltség pedagógiájának világát; másfelől pedig a tanítói munka gyakorlatának intenzív megelevenítő felidézésével kialakítani az oktató-nevelő munka – a vizuális kommunikáció oktatásának és az esztétikai-művészeti nevelésnek – személyes előképeit, cél-, és tevékenységi képzetét.

Tartalmak:

- A gyermek önálló rajzi tevékenységének és szemléletének fejlődési irányai, állomásai. A 6-10 éves korú gyermek fejlesztési irányai. A NAT követelményrendszere. Tanulás-tanítás, mintakövetés és eredetiség. A közlésfajták gyakorlásának szerepe a sokoldalú személyiség kialakításában. Az ábrázolás és kifejezés viszonya. Az objektív és szubjektív közlésekben, a különböző életkori szakaszokban.
- A vizuális nevelés a NAT-ban. A vizuális kultúra és a művészetek viszonya. A NAT és a vizuális kultúra általános fejlesztési követelményei. Kifejezés és képzőművészet, vizuális kommunikáció, tárgy és környezetkultúra fejlesztési követelményei és teljesítményei feladatpéldák kapcsolásával.
- A vizuális nyelv viszonya a vizuális kultúra további három szakterületével: a kifejezés képzőművészettel, a vizuális kommunikációval, a tárgy- és környezet-kultúrával, feladatlapok elemzésével. A NAT vizuális kultúra műveltségi terület szerkezetének összefüggése a vizuális nevelés rendszertani értelmezésével.
- Célok és feladatok a gyermek vizuális tevékenységének irányításában. A vizuális megismerési, gondolkodási, kommunikációs, kreatív képességek fejlesztési lehetőségei a négy közlésforma körébe tartozó feladatok esetében. A látvány-, mi- és tárgyelemzés, képolvasás, a vizuális tanulmány, a tárgyalkotás - kézművesség, kifejezési gyakorlatok, mint a képességek fejlesztésének módszere és közege.
- A vizuális nevelés iskolai rendszere. A vizuális nevelés integratív jellege. Jelenléte a különböző műveltségi területeken. A rajzóra, mint a vizuális nevelés célzott területe. A tanórán kívüli vizuális tevékenységek. (napközi, szakkör, kirándulás, kiállítás-látogatás, múzeum-, műterem-, műhelylátogatás)
- Vizuális kommunikáció. Primer közlések. Modellek. A modellválasztás szaktárgyi és

pszichológiai indítékai. Módszertani elvek: A modell láthatósága és a vizuális probléma láttatása. A látványelemzés (modell, tárgycsoport) karakteres szempontjai a kitűzött célok és feladatok szempontjából. A szempontsor (kérdések) felépítése és szemléletformálás összefüggése. Feladatpéldák. Gyermekmunkák

- Vizuális kommunikáció. Primer közlések. Ábrázolás (imitáció) síkon és térben. Az anyag, technika, eljárás megválasztásának szempontjai. (Pl.: vizuális nyelv tanulása, transzpozíciós készítés... stb.)
 - Vizuális kommunikáció. A direkt közlések. A primer és direkt közlés karakteres különbsége az alkotói szándék szempontjából. Az ábrázolási konvenciók hangsúlya és okai a direkt közlések feladataiban.
 - Kifejezés, képzőművészet. Kifejezési készítmények pedagógiája:
 - a látványátírásból és belső képből induló kifejező ábrázolás
 - az ábrázolás nélküli kifejezésA "téma" kifejezést inspiráló szerepe. Élmény, emlék, hangulat, állapot, érzelmek, kapcsolat, átélt esemény, elképzelt esemény. Társzművészetek inspirációja.
 - Kifejezés, képzőművészet. Személyes közlések síkon és térben. A képzőművészet különböző műfajai, mint a személyes közlések inspiráló közege. Konvenció és kifejezés. A kifejezés primátusa. Az alkalmazott anyagok, technikák, eljárások kifejező nyelvi lehetőségeinek megismertetése és elsajátítása.
 - A kifejezési képességek fejlesztése a műalkotások imitatív és kreatív elsajátításával. A műelemzés képességének fejlesztése képzetalkotással. A műalkotások helye, szerepe a kifejezési feladatok értelmezésében és inspirációjában. A műélmény biztosításának feltételei. A műélmény beépülése a személyiség fejlődésébe.
 - Az önálló műelemző órák (tárgyelemző, műelemző) lehetséges tartalmi, helye, szerepe, szempontjai az 1-4. osztályban
 - Tárgy és környezetkultúra. A rend és ritmus képzeteinek formálási módszerei a díszítő tervezésekben. Az alapvető díszítő rendszerek ismerete és alkalmazása. Szabály és szabadság, mintakövetés és kreativitás.
 - A motívum. Motívumalkalmazás (adott, választott) és motívumtervezés. A séma, mint lehetséges motívum. Tárgy és díszítmény kapcsolata. Anyag, technika és díszítmény kapcsolata. A tervezői munkafolyamat előkészítése, inspirálása.
 - Környezetalkotás térépítéssel, térszervezéssel, rendezéssel, díszítéssel. A tanulói környezetformálás és ápolás pedagógiai élethelyzetei.
 - Kézműves technikák, eljárások, anyagismeret elsajátítása. Szakszerűség és kreativitás elfogadható kompromisszumai. A technika tanulás és alkalmazás kreatív helyzetei és lehetőségei.
- Tananyagszervezés, feladatsor-szerkesztés. A feladatok kapcsolásának és sorolásának elvei, lehetőségei. Közlésmód kapcsolata. Vizuális probléma kibontása. Tantárgyi koncentrációkra épülő feladatsor-szerkesztés indokai és konkrét példái. A tananyag konstruálásának alapja a tantárgyspirál, a vizuális problémák bővített szintű visszatérései. A bővített szint és a követelmények kapcsolata.
- A szemléletesség alapkövetelménye. A szemléltetés tartalma és módszere. Verbalitás és szemléletesség viszonya.. Bemutatás és szemléltetés. A rajzórán szemléltetés tartalma, irányultságai, módjai és eszközei a négy közlésforma körébe tartozó feladatok esetében..
 - A tanórák típusai: gyakorlati (ábrázoló vagy kifejező), elemző (látványelemző műelemző, tárgyelemző). A gyakorlati vizuális nevelés órá tipikus szerkezeti váza.

- Az óratervezés feltételei:
- tananyagértés, értelmezés
 - tananyagátadás, metodikai értelmezés
 - célok és feladatok meghatározása
 - szervezési feladatok, feltételek

A tanóra felépítés variánsai. A vizuális probléma előkészítése és a célkitűzés szerepe. A motiváltság.

- A korrektúrák fajtái, módszerei. Az óravégi értékelés. A korrektúrák és az óravégi értékelés karakteres szempontjai a különböző közlésfajtáknál a tananyag és a célok függvényében. Az egyes tanulók munkájának, teljesítményének, fejlődésének segítése, figyelemmel kísérése, mérése és értékelése. Pedagógiai hatáselemzés tágabb intervallumokban. Osztályozás.

Értékelés

1. A szemináriumokon való részvétel.
2. A kurzusvezető által meghatározott évközi feladatok teljesítése, mint óraelemzések, óratervezet és várható gyermekmunkák, szemléltető képanyag készítése.
3. A kurzus kollokviумmal zárul, amelyre témaválasztás alapján önállóan kidolgozott feladatsorral is készül a hallgató.

Kötelező irodalom

1. Bálványos Huba - Sánta László(2005): Vizuális megismerés, vizuális kommunikáció. Balassi 2000
2. Bakos-Bálványos-Sándor-Preisinger (2005): A vizuális nevelés pedagógiája , 6-12 éves korig (Balassi kiadó
3. Mérei Ferenc - V.Binét Ágnes: Gyermeklélektan
4. Nemzeti Alaptanterv
5. Beke László (1987): Műalkotások elemzése (A gimnázium I-III. osztálya számára.) Tankönyvkiadó

Ajánlott irodalom

1. Kardos Mária: Népművészet - kiegészítő jegyzet. (Főiskolai jegyzet)
2. Rudolf Arnheim(1979): Az alkotó látás pszichológiája - A vizuális élmény , Gondolat
3. Kepes György(1978): A látás nyelve. Gondolat
4. A képzőművészet iskolája.(1976) Képzőművészeti zsebkönyvtár. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata , Budapest
5. Johannes Itten(1978): A színek művészete. Corvina, Budapest
6. Soltra Elemér (2005): A rajz tanítása Tankönyvkiadó , Budapest
7. David Piper (1987): A művészet élvezete- Helikon ,Budapest
8. Kardos-Bubcsó-Preisinger (1999): Kép-világ I-II , Helikon kiadó , Budapest

ALAPOZÓ VIZUÁLIS STÚDIUMOK

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státus	Ajánlott félév	Előfeltételek
Alapozó vizuális stúdiumok	6	2	gyj	K	I	nincs

Óraszám: 6

A számonkérés formája: gyakorlati jegy

A tantárgyelem kódja:

A tantárgy célja:

A vizuális megismerés és a vizuális kommunikáció tevékenységeinek gyakorlatában feltárni, felismertetni az objektív törvényszerűségeket. Olyan változatos gyakorlati tevékenységeket programozni, amelyek során a hallgató saját élményein, tapasztalatain és következtetésein keresztül jut el a vizuális megismerés és kommunikáció törvényszerűségeinek elméletben rendszerezett ismereteihez. Célja a vizuális problémák gyakorlati közelítésein keresztül átfogni a vizuális kommunikáció változatait (más tantárgyakra is kiterjedő figyelemmel). A kommunikáció tényleges tárgyainak szemléleti közelítésein keresztül valódi kommunikációs helyzeteket teremteni vagy modellezni. A gyakorlati feladatok megoldásaival kialakítani a vizuális megismerés és a vizuális kommunikáció gyakorlásához szükséges ismeretek, jártasságok, alapkészségek, valamint képességek biztos bázisát. Egymás munkáinak elemzésében étékelő folyamataiban erősíteni az empátikus magatartás képességét, a problémaérzékenységet, a toleranciát, valamint az önértékelés képességét

A tantárgy tartalma:

- . A kompozíció, mint rend.
- A képi kompozíció, mint transzponált látvány. Fotók kompozíciós rendjének megfigyelése, redukciója
- A kompozíció, mint képi architektúra.
- A kompozíció, mint rendezés. Nonfiguratív kompozíció létrehozása aplikációval.
- A vizuális probléma
- Redukció és szelekció.
- Direkt közlési gyakorlat. Embléma, piktogram adott témában.
- A vizuális tanulmány. Megfigyelés utáni tanulmányrajz természeti formáról.

Otthoni feladatok:

Sordíszvariációk sokszorosító technikával tervezett geometrikus motívum felhasználásával.

Választott képzőművészeti alkotás kompozíciójának rekonstruálása szín és forma egyszerűsítéssel.

Értékelés:

1. A gyakorlati feladatok hiánytalan teljesítése a megadott szempontok alapján.
2. Aktív részvétel a kollektív direkt és személyes jellegű feladatok kivitelezésében.

3. Az órán tanult vizuális technikák elsajátítása, eredményes használata.
4. Redukciós és szelekciós technikák, stilizáció alkalmazása a képalakításban.
5. Jártasság mértéke néhány elemi tárgyformálási technikában.
6. Vizuális problémák eredményes értelmezése.
7. Műalkotás imitatív feldolgozásának minősége, mélysége.
8. Ábrázolási konvenciók megfelelő, célirányos használata

Kötelező irodalom

1. R. Arnheim(1979): A vizuális élmény, az alkotó látás pszichológiája Gondolat, Budapest
2. Kepes György(1979): A látás nyelve, Corvina, Budapest
3. Sánta László(1991): Szemelvények a vizualitás értelmezéséről, szöveggyűjtemény
főiskolai belső jegyzet, BTF, Budapest,
1. Bálványos – Sánta(2005): A vizuális megismerés és a vizuális kommunikáció , Balassi kiadó

Ajánlott irodalom

2. Szalai Zoltán(2000): Kockától az aktig ,Kurucz kiadó ,Budapest
3. Kováts Albert 1973: A rajzról , Corvina Budapest
4. Hopál-Szmadám (2002): Jelképtár Helikon , Budapest
5. A képzőművészet iskolája I 1976 Művészeti alap, Budapest
6. Karátson Gábor(1973) : Miért fest az ember? Műhelytitkok, Corvina
i. A festés mestersége Műhelytitkok, Corvina
7. Kardos-Kádasi 1990: Kerámia Kaptár, Budapest
8. Zákány Eszter 1973: Agyagművesség Corvina, Budapest

ALAPOZÓ VIZUÁLIS STÚDIUMOK

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Alapozó vizuális stúdiumok	0+2*	2	gyj	K	I	nincs

Óraszám: 2óra/hét

A számonkérés formája: gyakorlati jegy

A tantárgyelem kódja:

A tantárgy célja:

A vizuális megismerés és a vizuális kommunikáció tevékenységeinek gyakorlatában feltárni, felismertetni az objektív törvényszerűségeket. Olyan változatos gyakorlati tevékenységeket programozni, amelyek során a hallgató saját élményein, tapasztalatain és következtetésein keresztül jut el a vizuális megismerés és kommunikáció törvényszerűségeinek elméletben rendszerezett ismereteihez. Célja a vizuális problémák gyakorlati közelítésein keresztül átfogni a vizuális kommunikáció változatait (más tantárgyakra is kiterjedő figyelemmel). A kommunikáció tényleges tárgyainak szemléleti közelítésein keresztül valódi kommunikációs helyzeteket teremteni vagy modellezni. A gyakorlati feladatok megoldásaival kialakítani a vizuális megismerés és a vizuális kommunikáció gyakorlásához szükséges ismeretek, jártasságok, alapkészségek, valamint képességek biztos bázisát. Egymás munkáinak elemzésében étékelő folyamataiban erősíteni az empátikus magatartás képességét, a problémaérzékenységet, a toleranciát, valamint az önértékelés képességét

TANANYAG:

- A kompozíció, mint rend.
Műalkotás reprodukciók foltrendjének imitatív tanulmányozása
- A képi kompozíció, mint transzponált látvány.
Mindennapi fotók foltjainak nonfiguratív szemléleti rendezése.
- A kompozíció, mint kép architektúra.
Osztások, optikai súlyviszonyok, irányok kísérletei különböző formájú képmezőkben.
- A kompozíció mint rendezés. Imitatív és kreatív kísérletek a hagyományos díszítménystruktúrák és motívumok alapján. Adott tárgyhoz díszítő fríz tervezése színben vagy plasztikában.
- Személyes közlés gyakorlata I.
Absztrakt expresszionista kompozíciók kontrasztokból. Vizuális tanulmány I.
- A mozgás tanulmányozása. Mozgással foglalkozó képi vagy plasztikai megoldások.
- Személyes közlés gyakorlata II.
Látvány (beállítás?) Megjelenítése szabadon, személyes megközelítésben.
- Vizuális tanulmány II.
Vizuális probléma. Valamely látvány által modellezett vizuális probléma kreatív elemzése.
- Vizuális tanulmány III.

- Redukció és szelekció meghatározott aspektusokból. Természeti forma (formák) analízise. Vonalas, foltos, színes ábrázolási konvenciók gyakorlása.
- Vizuális tanulmány IV.
- Redukció és szelekció meghatározott aspektusokból. Mesterséges forma analízise. A metszet, a vetületek és egyéb szabályozott konvenciók szerint (pl. az axonometria konvenciója).
- Személyes közlés gyakorlata III.
- Forma és tömegviszonyok nonfiguratív kifejezési kísérletei: téri konvenciók, anyagszerűség, textúra, színezet (textil, fa, papír, stb.)
- Direkt közlési gyakorlat.
- Síkszerű megjelenítés kísérletei. Piktogram, embléma v. plakát tervezése és ki-vitelezése.
- Vizuális tanulmány V.
- A tér vizuális analízise síkon. Redukált (vonal) perspektív megjelenítési gyakorlat. Szögletes testek vagy folyosó.
- Személyes közlés gyakorlata IV.
- A képtársító vizuális gondolkodás kifejezési kísérletei. Fotómontázs (fénymá-solóval). Szürrealista stíluselemek, virtuális tér.
- A kollektív kifejezés gyakorlata II.
- Tárgyforma imitativ elsajátítása. Hagyományos kultúrák formai-nyelvi bázisa alapján: alakos edény.

Értékelés:

9. A gyakorlati feladatok hiánytalan teljesítése a megadott szempontok alapján.
10. Aktív részvétel a kollektív direkt és személyes jellegű feladatok kivitelezésében.
11. Az órán tanult vizuális technikák elsajátítása, eredményes használata.
12. Redukciós és szelekciós technikák, stilizáció alkalmazása a képalakításban.
13. Jártasság mértéke néhány elemi tárgyformálási technikában.
14. Vizuális problémák eredményes értelmezése.
15. Műalkotás imitativ feldolgozásának minősége, mélysége.
16. Ábrázolási konvenciók megfelelő, célirányos használata

Kötelező irodalom

4. R. Arnheim(1979): A vizuális élmény, az alkotó látás pszichológiája Gondolat, Budapest
5. Kepes György(1979): A látás nyelve, Corvina, Budapest
6. Sánta László(1991): Szemelvények a vizualitás értelmezéséről, szöveggyűjtemény főiskolai belső jegyzet, BTF, Budapest,
9. Bálványos – Sánta(2005): A vizuális megismerés és a vizuális kommunikáció , Balassi kiadó

Ajánlott irodalom

10. Szalai Zoltán(2000): Kockától az aktig ,Kurucz kiadó ,Budapest
11. Kováts Albert 1973: A rajzról , Corvina Budapest
12. Hopál-Szmadám (2002): Jelképtár Helikon , Budapest
13. A képzőművészet iskolája I 1976 Művészeti alap, Budapest
14. Karátson Gábor(1973) : Miért fest az ember? Műhelytitkok, Corvina

- i. A festés mestersége Műhelytitkok, Corvina
15. Kardos-Kádasi 1990: Kerámia Kaptár, Budapest
16. Zákány Eszter 1973: Agyagművesség Corvina, Budapest

ALKOTÁSI GYAKORLATOK

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státus	Ajánlott félév	Előfeltételek
Alkotási gyakorlatok	8	2	gyj	K	II	Alapozó vizuális stúdiumok !

A tantárgy célja

Élményszerű feldolgozásokon keresztül érzékletes tapasztalatokhoz, alapvető és általánosítható ismeretekhez juttatni a hallgatókat a választott művészeti ág szélesebb körben gyakorolt és iskolában is művelhető területein. A választott műfaj feladataiban kialakítani a közlés, az individuális vagy kollektív kifejezés, az esztétikai élmény igényének attitűdjét. Az igény betöltéséhez a tantárgy bemutatja a műfaj nyelvi kifejezési eszközeinek, technikáinak és eljárásainak széles választékát. A feladatokban mutatkozzanak meg a művészet általános, valamint a képzőművészet ágazati sajátosságai.

óraszám: 8/ félév

kredit :

Tartalom

Képzőművészet (a kurzust vezető oktatók kínálata alapján)

- Anyagok, eszközök, technikák, eljárások megismerése.
- Kísérletek a választott műfajban konvenciószerűen alkalmazott nyelvi eszközökkel, hatáselemekkel.
- Imitációs és transzpozíciós feladatok választott műalkotások alapján.
- Irodalmi és zenei alkotás inspirációjának kibontása színes technikával.
- Saját élmény/téma (mese, irodalmi mű) kompozíciós és transzpozíciós változatai.

Festészet

- Színkontrasztok, színátmenetek, színharmóniák tanulmányozása. Színezet, tónus telítettség.
- Texturális hatások: osztott – osztatlan, lazúros – fedő, plasztikus – sima – érdes.
- Kompozíciós cselekvésformák: sorolások, kapcsolások, dinamikus egyensúly
- (irányok, formák, színek...)

Szobrászat

- Hagyományos éremmintázás
- Zárt formaképzés áttöréssel
- Kézben formált ember vagy állatfigura
- Bábfigura - Karikírozás - /jó - rossz külsődleges jegyek/
- Fej - Kéz - Láb agyagmintázás - Rongybábtst kialakítás

- Karakterteremtés - Jellemmintázás túlzásokkal
- Agyagpréselés - Papírmásé-festés

- **Grafika**

- A rajz vizuális nyelve (pont, vonal, folt, felület)
- Formaátírás, formaépítés asszociatív inspirációkra a vizuális nyelvi készség megtartásával, folytatásával.
- A kompozíció. Képi dinamika hatásrendszere a grafikai nyelviség okán. Nyomhagyás, nyomhagyó felületek. Nonfiguratív kompozíció anyagnyomat technikával.
- Látványalapú átírás a formakarakterek kifejező irányú túlhúzásaival.
- . Belső képből, elképzelésből induló grafikai képalakítás. Mese választható részletének illusztrálása. Papírdúc készítése

Egyes feladatok otthoni befejezése.

Értékelés

1. A tanult műfajok ismerete és alkalmazásának minősége.
2. Hangulati , érzelmi állapotok kifejezése vizuális technikákkal.
3. A vizuális kifejezőképesség terén mutatott fejlődés.
4. Csoportban való aktív alkotó közreműködés.
5. A képalkotó feladatok értékelhető teljesítése.

Kötelező irodalom

1. Bálványos Huba (2005): Esztétikai művészeti ismeretek , esztétikai művészeti nevelés Balassi , Budapest
1. David Piper (1987) : A művészet élvezete. Helikon
 - i. *A festészet nyelve
2. Beke László (1986) : Műalkotások elemzése. Nemzeti Tankönyvkiadó

Ajánlott irodalom

1. René Berger(1973): Festészet felfedezése ,Gondolat
2. Sárközi - Dr. Sevcsik – Kun(1977): Fotósok könyve, Műszaki Könyvkiadó Budapest
3. Kovács Albert(1973): A rajzról ,Corvina
4. A képzőművészet iskolája I Művészeti alap,1976
5. Karátson Gábor(1973): Miért fest az ember? (Műhelytitkok, Corvina)
 - i. A festés mestersége (Műhelytitkok, Corvina)

ALKOTÁSI GYAKORLATOK

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státus	Ajánlott félév	Előfeltételek
Alkotási gyakorlatok	0+2*	2	gyj	K	II	Alapozó vizuális stúdiumok !

A tantárgy célja

Élményszerű feldolgozásokon keresztül érzékletes tapasztalatokhoz, alapvető és általánosítható ismeretekhez juttatni a hallgatókat a képzőművészet, valamint a tárgy- és környezetformáló művészeteknek az iskolában is művelhető műfajaiban. Mindez szolgálja a hallgató értékírányultságainak finomodását, a nyitottság és a fokozódó érdeklődés attitűdjét.

A hozzáállás másságaiból váljon felismeréssé az individuális és a kollektív kifejezés készítetéseinek és irányultságainak különbsége. . Az egyes területek feladatai a vizuális problémák révén kapcsolódnak egymáshoz.

Tartalom

Festészet

- Színkontrasztok, színátmenetek, színharmóniák tanulmányozása. Színezet, tónus telítettség.
- Kompozíciós cselekvésformák: kapcsolások, dinamikus egyensúly (irányok, formák, színek...)
- A szín hangulati és kiemelő szerepe a kifejezésben.

Grafika

- A rajz vizuális nyelve (pont, vonal, folt, felület)
- Megfigyelés utáni vonaltanulmány létrehozása tussal, tollal.
- Formaátírás, formaépítés asszociatív inspirációkra a vizuális nyelvi készlet megtartásával, folytatásával.
- A kompozíció. Képi dinamika hatásrendszere a grafikai nyelviség okán.
- Látványalapú átírás a formakarakterek kifejező irányú túlvezetéseivel.
- Belső képből, elképzelésből induló grafikai képalakítás.

Agyagművesség - kerámia

- Pecséthenger v. plakett készítése gipsz lapba-hengerbe vésett negatív forma.
- Agyag nyomatok készítése gipsz negatívok felhasználásával.
- Emberfej formájú edény-doboz kialakítása üregeléssel
- Agyagjáték. Állatalakos síp-csörgő készítése kézben formálva.

- Edény készítése agyag lapokból építve. Lapok díszítés papír dúc felhasználásával.
- Épület makett agyag lapok ragasztásával. Áttört formák, karcolt díszek. Mécses tartó.

Értékelés a csoporttal közösen

Gyakorlati jegy a teljesített gyakorlati témák kurzus végi értékelése alapján.

A szempontoknak megfelelő képalakítások adott technikai lehetőségekkel.

A szempontoknak megfelelő tárgyalakítások adott funkcionális jellemzők alapján.

Kötelező irodalom

2. Bálványos Huba (2005): Esztétikai művészeti ismeretek , esztétikai művészeti nevelés Balassi , Budapest
3. David Piper (1987) : A művészet élvezete. Helikon
 - i. *A festészet nyelve
4. Beke László (1986) : Műalkotások elemzése. Nemzeti Tankönyvkiadó

Ajánlott irodalom

6. René Berger(1973): Festészet felfedezése ,Gondolat
7. Sárközi - Dr. Sevcsik – Kun(1977): Fotósok könyve, Műszaki Könyvkiadó Budapest
8. Kováts Albert(1973): A rajzról ,Corvina
9. A képzőművészet iskolája I Művészeti alap,1976
10. Karátson Gábor(1973): Miért fest az ember? (Műhelytitkok, Corvina)
 - i. A festés mestersége (Műhelytitkok, Corvina
11. Kardos-Kádasi (1990): Kerámia , Kaptár,
12. Hopál-Szemadám (2002): Jelképtár Helikon , Budapest
13. Zákány Eszter(1973): Agyagművesség Corvina, Budapest
 - i.

ALTERNATÍV VIZUÁLIS NEVELÉS

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státus	Ajánlott félév	Előfeltételek
Alternatív vizuális nevelés	1+0	2	m	Köt vál	VII	Tananyagszerkeszt és

Óraszám: 1 óra/hét (szeminárium 2 hetenként)

A számonkérés formája: gyakorlati jegy

A tantárgyelem kódja:

A tantárgy célja:

A tantárgy feladata és célja, hogy az aktuális vizuális nevelési törekvéseket naprakészen figyelemmel kísérje, azokat ismertesse és szemléletüket elemző, értékelő szándékkal tárja fel a hallgatók előtt. Az elemzések és elemeztetések folyamatában a vizuális szemléletűség szélesedésével alakuljon ki a tantárgy önálló kreatív fejlesztésére irányuló belső késztetés. Fokozatosan fejlődjön ki a személyes vizuális pedagógiai beállítódás, a tudatos, egyénies tartalmú és formájú program tervezésének képessége.

A tantárgy tartalma

- Vizuális nevelésünk fejlődéstörténete. A rajztanítás. Társadalmi elvárások és tantárgyi célok, tartalmak.
- Alternatív pedagógiai irányzatok és vizuális nevelési tantárgyi jellemzőik.
- A hazai vizuális nevelés aktuális kérdései. Fejlesztő célú törekvések. Intézmények, műhelyek, kutatók.
- A személyes pedagógiai program példái. Pedagógiai alkotó módszerek. Alkotó vizuális nevelési pedagógusok bemutatkozása.
- Program dokumentumok, tankönyvek elemzése.
- A személyes program kialakításának szemléleti, tartalmi, vizuális logikai és formai kérdései.
- Programötletek a kifejtés, megvitatás lépésein át a formába öntésig. Önálló kutatómunkán alapuló programalakítások.

Értékelés

Az oktató által meghatározott témák feldolgozása.

A témasor bemutatása, közös elemzés

Kötelező irodalmak

1. . Németh András (1988): A reformpedagógia múltja és jelene
Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

2. Németh-Skiera(1999).: Reformpedagógia és az iskola reformja, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest,
3. Hunyady Györgyné(2003)(szerk.)Differenciált fejlesztés-kooperatív tanulás (jegyzet)ELTE TÓFK Budapest

Ajánlott irodalom

1. Hortobágyi Katalin(2002):Projekt kézikönyv ALTERN könyvek sorozat, Iskolafejlesztési és Közoktatási Alapítvány-Közoktatási Modernizációs Közalapítvány, Bp.2002.
2. Freinet, Celestin (1982): A modern Iskola technikája. Pedagógiai Források, Budapest, Tankönyvkiadó, 1982.
3. Rogers személyközpontú iskola (2001): Alapelvek és gyakorlat, Bp
4. Carl R. Rogers (1988):Lényegi tanulás a terápiában és az oktatásban, Rogers Személyközpontú Iskola Szgy. Bp.
5. Czike Bernadett (1998.): Az alternatív iskolák jellemzői Magyarországon in. Pedagógiák az ezredfordulón Eötvös József Kiadó, Bp.
6. Dewey, John (1976): Pedagógiai hitvallásom, in A nevelés jellege és folyamata 97-112., Tankönyvkiadó Budapest
7. Landau, Erika (1974):A kreativitás pszichológiája, Tankönyvkiadó Budapest,
8. Bodóczy István (2003): Vizuális nevelés, Bp. MIE

Tanító

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Kötelezőség	Ajánlott félév	Előfeltételek
TT17NA12MT13 Fotózás	2	2	Gyj.	Kötelező	6.	Műelemzés TT17NA12MT05

A tantárgy célja

A fotografiai képalkotás funkcióinak, műfajainak, alkalmazási területeinek, formanyelvének, kifejezési lehetőségeinek, eszközeinek és módjainak megismerése, fotótörténeti, fotóelméleti és fotótechnikai alapismeretek elsajátítása, illetve a hallgatók gyakorlati és elméleti készségeinek fejlesztése ezeken a területeken. Alkotói és befogadói, fotóelemzői készségek fejlesztése. Fogékonyság, esztétikai érzékenység, ízlés és látáskultúra fejlődése. A fotózás iskolai funkcióinak és a vizuális fejlesztésben betöltött szerepének szélesítése.

- Óraszám: 2 óra/hét (gyakorlat)
- A számonkérés formája: gyakorlati jegy
- A tantárgyelem kódja: TT17NA12MT13

Tartalmak

- Bevezetés. Mindennapi képeink. A fényképezés szerepe, funkcióváltozása, demokratizálódása, dematerializálódása.
- A fotó műfaja, megjelenési, alkalmazási területei.
- Fotótörténeti alapismeretek.
- Fotótechnikai alapismeretek. Technikatörténeti áttekintés. Fényképezőgépek, objektívek fajtái, jellemzőik. Analóg és digitális technika. Fotogram, camera obscura, sziluett, fényrajz.
- Fotótechnikai alapismeretek, fotografiai gyakorlat. Gépkezelési ismeretek. A fényképezőgép beállításai, menürendszer.
- Fotótechnikai alapismeretek, fotografiai gyakorlat. Fényképezés természetes fényben. Expozíció, mélységélesség, derítés, vakuhasználat.
- Fotótechnikai alapismeretek, fotografiai gyakorlat. Műtermi fotózás alapjai. Műtermi lámpák és használatuk. Általános fényforrások és fényformálók. Főfény, derítőfények, díszítőfények. Általános világítási ismeretek, gyakorlatok.
- Fotografiai képalkotó nyelv, kifejezőeszközök, kompozíciós alapismeretek, gyakorlatok. A fotografikus ábrázolás kódjai. Elsődleges kódok (átviteli, tonális, felismerési vagy ikonikus kód) és másodlagos kódok (tárgyi szimbolizmus, kinezikus, proxemikus, perspektíva, ikonográfikus, nyelvi, retorikai, narratív kód), formanyelvi eszközök (képkivágás, fény-árnyék viszony megjelenítése, kontraszt-hatások – a tónusképzés, mélységélesség, bemozdulás, színdinamika és a színpszichológia stb.).
- Fotografiai képalkotó nyelv, kifejezőeszközök, kompozíciós alapismeretek, gyakorlatok. Festői fotográfia, csendélet, portrévilágítás, hangulatteremtés, drámai erő, a fény atmoszferikus és dramaturgiai hatása.
- Fotografiai képalkotó nyelv, kifejezőeszközök, kompozíciós alapismeretek, gyakorlatok. Térábrázolás, mélységélesség, kiemelés. A mélységélesség kifejező, dramaturgiai hatása.
- Fotografiai képalkotó nyelv, kifejezőeszközök, kompozíciós alapismeretek, gyakorlatok. Színtani alapismeretek. Színhatás, szíkontraszt, színszimbolika a fotografiai kifejezésben.
- Fotografiai képalkotó nyelv, kifejezőeszközök, kompozíciós alapismeretek, gyakorlatok. A mozgás állóképi érzékeltetése, ábrázolása, bemozdulásos életlenség, multiexpozió, kimerevített mozgás.

- Betekintés a művészi és alkalmazott fotográfia történetébe és jelenébe. Korszakok, stílusok, alkotók, fotóikonok. A témák gyakorlati feldolgozása. Stílusgyakorlatok. Parafrázisok.
- Képfeldolgozás, utómunka, prezentáció, publikáció, kiállítás. A fotózás etikai alapjai, normái, írott és íratlan szabályai. Szerzői jogok, személyiségi jogok, modell-nyilatkozat, felhasználási szerződés.
- Az ismeretek alkalmazása a saját fotográfiai gyakorlatban, portfólió összeállításában

Tudás, ismeret:

A kép és a képalkotás, képfogyasztás, képhasználat alakulásának átlátása, megértése a társadalmi-gazdasági-politikai-ideológiai változások összefüggésrendszerében. A fényképezés szerepe, funkcióváltozása, demokratizálódása, dematerializálódása.

A fotográfiai képalkotás funkciói, műfajai, alkalmazási területei, formanyelve, kifejezési eszközei és módjai. Fotótörténeti, fotóelméleti és fotótechnikai alapismeretek.

Értékelés:

- A hallgatói jegyzet és a megadott szakirodalom ismerete, a gyakorlatokon való aktív részvétel és a feladatok teljesítése
- A részvétel kötelező
- A tantárgy gyakorlati jeggyel zárul

AJANLOTT IRODALOM:

- Baki Ádám (2011): Zoom in - A digitális fényképezés A-tól Z-ig. Sclar Kiadó, Budapest
- Bán András, Beke László (szerk.) (1997): Fotóelméleti szöveggyűjtemény, Enciklopédia Kiadó, Budapest
- Baatz, Willfried (2003): Fotográfia, Kossuth Kiadó, Budapest
- Bendavid-Val, Leah (szerk.) (2004): Válogatott portrék. Geographia Kiadó, Budapest, 2004
- Burian, Peter K., Caputo, Robert (2002): Tippek-Trükkök. National Geographic Fotóiskola sorozat, Geographia Kiadó, Budapest
- Caputo, Robert (2003): Portré és riport. National Geographic Fotóiskola sorozat, Geographia Kiadó, Budapest
- Csipes Antal (2006): Divattükör. Osiris Kiadó, Budapest
- Freeman, John (): A fényképezés enciklopédiája
- Horányi Özséb (szerk.) (1982): A sokarcú kép. Tömegkommunikációs Kutatóközpont, Budapest
- Kelby, Scott (2009-2014): A Digitális fotóskönyv 1-5. Perfect-Pro Kiadó, Budapest
- Kelby, Scott (2012): Világítsd be - Fotózd le – Retusáld. Perfect-Pro Kiadó, Budapest
- Koetzle, Hans-Michael (2003): Fotóikonok. Képek és történetük 1. 1827-1926. (Taschen) Vince Kiadó, Budapest
- Koetzle, Hans-Michael (2003): Fotóikonok. Képek és történetük 2. 1928-1991. (Taschen) Vince Kiadó, Budapest
- Kolta Magdolna, Tóry Klára (2007): A fotográfia története. Digitális fotó Magazin, Budapest
- McNally, Joe (2012): Tervezz a fényvel! Képes utazás a vakok világába. Perfect-Pro Kiadó, Budapest
- Mißelbeck, Reinhold (szerk.) (2002): A 20. század fotóművészete. Museum Ludwig, Köln. (Taschen) Vince Kiadó, Budapest
- Olsenius, Richard (2005): Fekete-fehérben. National Geographic Fotóiskola sorozat, Geographia Kiadó, Budapest
- Präkel, David (2014): Kompozíció. A fotográfia alapjai sorozat. Sclar Kiadó, Budapest

- Präkel, David (2009): Világosítás. A fotográfia alapjai sorozat. Scolar Kiadó, Budapest
- Präkel, David (2010): Expozíció. A fotográfia alapjai sorozat. Scolar Kiadó, Budapest
- Präkel, David (2010): Fekete-fehér fotózás. A fotográfia alapjai sorozat. Scolar Kiadó, Budapest
- Sheppard, Rob (2003): Digitális képek. National Geographic Fotóiskola sorozat, Geographia Kiadó, Budapest
- Sevcsik Jenő, Hefelle József (1982): Fényképészet. Műszaki könyvkiadó, Budapest
- Szarkowski, John (1973, 2009): Looking at Photographs: 100 Pictures from the Collection of The Museum of Modern Art. The Museum of Modern Art, New York
- Szilágyi Gábor (1982): A fotóművészet története. A fényrajztól a holográfiáig. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Budapest
- Warner, Marien Mary (2015): A fotográfia nagykönyve - A fényképezés kultúrtörténete. Typotex Kiadó, Budapest
- A divatfényképezés rövid története
http://mamanohaz.blog.hu/2015/02/10/a_divatfenykepezes_rovid_tortenete

KOMMUNIKÁCIÓS SZEMLÉLTETÉSI STÚDIUM

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státus	Ajánlott félév	Előfeltételek
Kommunikációs szemléltetési stúdium	1/hét	2	Gyj.	kötelező	2.	Vizuális megismerés TT17NA12A02

Óraszám: 1 óra/hét

A számonkérés formája: gyakorlati jegy

A tantárgyelem kódja: TT17NA12MT01

A tantárgy célja:

A vizuális megismerés és a vizuális kommunikáció alapjainak áttekintése. A kép, a vizualitás jelentőségének felismerése és tudatosítása a gondolkodásban és a tudás átadásában. Elsajátítani és a gyakorlatban alkalmazni a látvány megfigyelésének, elemzésének és értelmezésének módjait és technikáit, az ismeretek és információk vizuális közlési módjait, eljárásait és technikáit, a különböző funkciókban működő (esetenként specializálódott) ábrázolási- és jelkonvenciókat. Jelek, piktogramok, diagramok, infografikák megértése és értelmezése, tervezése és kivitelezése. A vizuális közlések sokrétűségén keresztül multikulturális szemlélet erősítése.

Tartalom:

A vizuális megismerés. A látás: érzékelés és gondolkodás. Percepció és figyelem. Illúziók, kulturális beidegződések, kultúrafüggő látás, ábrázolási konvenciók. Képi jelentés. Szemiotikai alapismeretek. Index, ikon, szimbólum. Ikonográfia, ikonológia.

Vizuális kommunikáció. A szemléltetés, a vizualizáció és a design összefüggései.

A kép. A firktól a műalkotásig, a műszaki rajztól a piktogramig, a digitális grafikától a multimédiáig. Képi elemek (pont, vonal, folt, forma, szín, tónus...). Kompozíció. Irányok, és alakzatok. Tömörítés, kiemelés, ritmus. Arány, lépték. A képkompozíció típusai és eszközei.

A szín. A színek funkciója, hatása. Színharmóniák és szíkontrasztok.

Kép és szöveg. Szöveg és háttér. Tipográfiai és grafikai szempontok.

Az infografika rövid története. Az infografikák típusai.

Adatvizualizáció. Folyamat- vagy magyarázó-értelmező ábra. Térkép.

Összetett infografikák. Interaktív grafikák, 3D grafikák, infovideók.

A prezentáció. Prezentációkészítő programok (PowerPoint, InDesign, Prezi).

Ajánlott irodalom:

Látás és szemléltetés. Szöveggyűjtemény - Vizuális kultúra. Balassi Kiadó, 2003

Antik Sándor (2010): Vizuális megismerés és kommunikáció. Egyetemes Műhely Kiadó és Bolyai Társaság, Kolozsvár

Arnheim, Rudolf (1979): A vizuális élmény – Az alkotó látás pszichológiája. Gondolat Kiadó, Budapest

Arnheim, Rudolf (1974): A kifejezés (expresszió) alaklélektani elmélete. In Kardos Lajos (szerk.): Alaklélektan. Gondolat Kiadó, Budapest

Andor Csaba (1980): Jel – kultúra – kommunikáció. Interdiszciplináris szempontok a kultúrakutatásban. Gondolat Kiadó, Budapest

Bacsó Béla (szerk., 1997): Kép, fenomén, valóság. Kijárat Kiadó, Budapest

Barthes, Roland (1999 [1967]): A divat mint rendszer. Helikon Kiadó, Budapest

Baudrillard, Jean (1987): A tárgyak rendszere. Gondolat, Budapest

Bálványos Huba, Sánta László (1997): Vizuális megismerés, vizuális kommunikáció. Balassi Kiadó, Budapest

Berger, John (1990 [1984]): Mindennapi képeink. Corvina Kiadó, Budapest

Berger, René (1977 [1968]): A festészet felfedezése. I. A látás művészete. II. A megítélés művészete. Gondolat Kiadó, Budapest

Bergdtröm, Bo (2009): Bevezetés a vizuális kommunikációba. Scolar Kiadó, Budapest

Eco, Umberto (1990): A vizuális üzenetek szemiotológiája. In S. Nagy Katalin: Művészetszociológiai szöveggyűjtemény II. Tankönyvkiadó, Budapest

Jury, David (2007 [2006]): Mi az a tipográfia? Scolar Design-sorozat. Scolar Kiadó, Budapest

Kovács Gábor: A láthatóvá tett gondolat – A vizuális kommunikáció alapjai, tervek, ötletek megjelenítési eszközei

ESZTÉTIKAI MŰVÉSZETI ISMERETEK, ESZTÉTIKAI MŰVÉSZETI NEVELÉS

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Esztétikai művészeti ismeretek TN12A05	8	1	koll	K	III.	Vizuális megismerés, vizuális komm

Óraszám: 8 óra

A számonkérés formája: kollokvium

A tantárgyelem kódja: TN12A05

Tantárgy célja:

Szélesebb esztétikai-művészeti műveltségi bázis megteremtése, szemléletformálás, korszerű esztétikai értékírányultság alapozása. A műelményekben, a műelemzésekben és a személyes művészeti tapasztalatokban konkretizálódó ismeretek értelmezése, kiegészítése, transzponálása. Törekvés az eredeti alkotásokkal való találkozásra, eredeti műelmény-helyzetek alkalmainak megteremtésére. Az esztétikai-művészeti nevelés lehetőségeinek, feladatainak, módszereinek pedagógiai, /művészeti/ pszichológiai, valamint szociológiai megközelítésből való értelmezése.

Tartalmak

- Az esztétikum és a művészet genezise.
- . Az esztétikai tárgy és az esztétikai viszonyok. Az esztétikum széleskörű jelenségvilága és a művészet. Köznapi tárgy és művészi tárgy.
Az alkotói és befogadói viszonyok szociológiája.
- A tárgyi-környezeti kultúra esztétikai minőségei. Anyag, forma, funkció.
A díszítmény viszonya a tárgyformához. A formának a funkciótól való relatív szabadsága.
Tartalom és forma a képzőművészetben. A mű témájának, tárgyának esztétikuma, és a forma esztétikai konvenciói. Téma + jelentés = tartalom.
Jelentéshordozó motívumok, jelek, szimbólumok.
- Esztétikai-művészeti nevelés. Az esztétikum - az esztétikai élmény és az esztétikai érték - szocializáló szerepe. Az esztétikumra irányuló kreativitás: individuális és kollektív kifejezés. Az esztétikai élmény, a műelmény beépítése a nevelési folyamatba.
- .Szemléletformálás. A képzőművészet alkotásai gyermek közelben. A műalkotás a szemléltetés különböző helyzeteiben. A műalkotás, mint beszélgetések médiuma.
A szemléleti közelítések másságainak értelmezése.
- .Ízlésformálás. A környezetformálás kreatív lehetőségei az iskolában.
Tárgyi, környezeti jelenségek, mint beszélgetések témái.

Értékelés

Szóbeli kollokvium, amelyben a hallgató számot ad ismereteiről:

1. az esztétikai és a művészeti minőségek lényeges kritériumairól
2. az esztétikai tárgy és az esztétikai alany viszonyainak legjellemzőbb változatairól
3. a művészeti ágak és műfajok sokféleségeinek esztétikai jellemzőiről
4. esztétikai értékképzeteiről
5. képelemzői hozzáállásáról

A kollokviumra önálló prezentációval is készülni kell , választott esztétikai témában

Kötelező irodalom

ÁLTALÁNOS ESZTÉTIKAI-MŰVÉSZETI ISMERETEK

1. Bálványos Huba (2005): Esztétikai művészeti ismeretek , esztétikai művészeti nevelés
Balassi , Budapest
2. Beke László (1986) : Műalkotások elemzése. Nemzeti Tankönyvkiadó , Budapest

TÁRGYKULTÚRA, KÖRNYEZETKULTÚRA

1. S. Nagy Katalin (1990) : Művészetszociológia-szöveggyűjtemény.
Tankönyvkiadó , Budapest
2. Bálványos - Sánta : A vizuális megismerés és a vizuális kommunikáció (Balassi 2000). *Az indirekt közlések 77 - 86 p.

KÉPZŐMŰVÉSZET

1. MINERVA Nagy képes enciklopédia 2. A művészetek.
A képzőművészetekről / Németh Lajos / 201-233.o.
2. David Piper (1987) : A művészet élvezete. Helikon
*A festészet nyelve

Ajánlott irodalom

1. Sziklai László(1977) : Történelmi lecke haladóknak. Elvek és utak sorozat kötete. Magvető Könyvkiadó, Bpest,
i. *Az esztétikai viszony és a művészet keletkezése 33/!/-119 p.
2. Hernádi Miklós(1982): Tárgyak a társadalomban. Kozmosz könyvek. Az én világom sorozat , Budapest
3. Művészeti ismeretek (1976) Tankönyvkiadó Bp. 1976.
4. Miklós Pál (1997/1): A "szép" tárgy jelentései. ETHNOGRÁFIA
5. Miklós Pál (1969/2.) : Szakszerűtlen jegyzetek a tárgy és környezetkultúráról.
Társadalmi Szemle
6. Fecske András (1977) : Művészeti ismeretek. Tankönyvkiadó Bp.
i. *III. Az építészeti alkotások élménye 159 - 234 p.
7. David Piper (1987) : A művészet élvezete. Helikon

FOTÓZÁS

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státus	Ajánlott félév	Előfeltételek
Fotó, Fotózás, Fotóesztétika	0+2*	2	gyj	Köt vál	VI	Műelemzés

Óraszám: 2óra/hét

A számonkérés formája: gyakorlati jegy

A tantárgyelem kódja:

A tantárgy célja:

A fotóértés és a fotókészítés készségeinek elsajátításával megfelelő kommunikációs készséget alakítani ahhoz a képi jelenséghez, ami már tömegességével is egyik meghatározója korszakunk vizualitásának. A gépi képkészítés módjainak, funkcióinak megismerése és tanulása útján közelíteni az ismeret- és információközlés a vizuális kommunikáció mindennapos feladataihoz, illetve a művészi kifejezés lehetőségeihez. A tantárgy célja, hogy megteremtse a hallgató számára a szemléleti ítéletalkotásnak, a világhoz való személyes viszony kifejezésének élményhelyzeteit, s ezúton kialakítsa a gyermekek fotótanítására való hangoltságot, a vállalás motivációit.

A tantárgyelem tartalma

- Előadás, bemutató, szeminárium: A fotózás alapismeretei
- Műtermi fotózás. Beállítás, megvilágítás, fénymérés
- Mit tesz, mit tehet a fotó mint művészet? A fotótéma esztétikuma és a fotóforma esztétikuma.
- Jelenség és lényeg. A szelekció és a redukció eszközei. Képsorozatok.
- Képelemzés: Egyéni hangvétel, személyes kifejezés.
- A fotómontázs, mint műfaj. A kifejezés sajátos lehetőségei a fotómontázsban, és az iskolai megvalósítás pedagógiája.
- A kompozíció a fotóművészetben.
- Jel- és jelentés-konvenciók a fotóművészetben.
- A látványhűség, valósághűség, érvényesség, igazság, fogalmak használhatóságának kérdése a fotóelemzésekben.
- Tudatosság és ösztönösség szerepe a fotózásban

„Fotóiskola”. A képkészítés optikai szabályai, komponálás, fényerősség, természetes és mesterséges fények, mélységelesség és rekesztértékek viszonya. Diasorozat az analóg, fekete-fehér fotók készítése kapcsán.

Portré a fotótörténetben. Portré fényképezés különböző megvilágítási irányokból. Oldottabb, riportos portrékészítés. A beállított és spontán alkalmak különbségei. Robert Capa, André Kertész, Cartier Bresson. Szendvicshíj vetítésekkel portré áthangolások.

Az épület belsejének fotózása szokatlan nézőpontokból.
Folyamatos képelemzések, képkorrekciós lehetőségek, utólagos beavatkozások
kompozíciós kivágásokkal, a fotók színbeli hangolásával, sötétítéssel, világítással.

„Új tárgyiasság” a fotótörténetben. Stílusimitáció száraz növények fotózásával: Karl Blossfeldt nyomában.

Rejtvényesítés makrózással. A közelfotózás és az absztrakt fotók viszonya.

A fotómontázs a vizuális nevelés órákon. Alkalmazásuk a személyes közlésekben és az alkalmazott grafikai feladatokban. Kovács Viola TDK szereplése. Stílusimitáció: Vajda Júlia montázs technikájának imitálása.

Moholy Nagy László jelentősége a fotóművészetben: „absztrakt látás, pontos látás, gyors látás, lassú látás, fokozott látás, átható látás, szimultán látás, torzított látás”. A fényképezőgép nélküli képkészítés: a fotogram.

Csendéletfotózás: zárt és kifutó kompozíciók álló és fekvő képmezőkben. Tárgyfotózás, dokumentálás. Szabó György szobrász kollégánk hallgatóinak körplasztikai és domborművei. Teli fény, surló fény, szórt fény a megvilágításban.

Mit fotózzunk? Mit rajzoljunk? Berkecz Éva és Baktay Patrícia rajztanárok tanítási dokumentumaiból. Reprófotózás könyvekből a tanítás szolgálatában: képsorozat gyűjtése vizuális neveléshez köthető témákhoz, több könyvből.

Fotózás a tanítás, a folyamat bemutatás, a tömörítés szolgálatában. Primer közlés (csendélet rajzolás) dokumentálása.

Buborék fotózás, görbült felületek tükröződései. Tükrök, tükröződés: a KINT és a BENT határainak elmosása. Önarckép, önportré.

Otthoni feladat (pótlási lehetőség): állatfotó, testvér fotó, szeretet kapcsolat fotó, tájkép fotó.

Értékelés

1. A kurzus gyakorlati jeggyel zárul, amelynek feltétele a meghatározott témákhoz kapcsolódó képsorozatok bemutatása.
2. Az egyéni munkák szakmai szempontú önálló védeke.
3. Fotóesztétikai elemzés az adott műfaji példák alapján.

Kötelező irodalom

1. Szemerédi Zoltán (1973): Új fotóiskola, Műszaki Könyvkiadó, Budapest

2. Sárközi - Dr. Sevcsik – Kun (1977).: Fotósok könyve. Műszaki Könyvkiadó Budapest
3. Győri Lajos (1976/5-12., 1977/1).: A képalkotás folyamata. Fotó folyóirat
4. Szilágyi Gábor (1982.) A fotóművészet története. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata Budapest
5. Végvári Lajos (1961/3-11., 1962/1-2.): A fénykép esztétikája, Fotó folyóirat
6. Szerdahelyi István(1977/2). : A fotóművészet esztétikájának alapvonalai, Fotóművészet folyóirat
7. Bán András(1975/2.): Fotóművészet. Fotóművészet folyóirat
8. M. Bense (1974/4).: Fotóesztétika. Fotóművészet folyóirat

Ajánlott irodalom

1. A fotográfia lehetőségei a vizuális nevelésben. (1987/1-3) Rajztanítás.
2. A FOTÓMONTÁZS. (1987/4-6.) Rajztanítás.
3. Fáber A. (1977/4) Bicziklányreg és bikafej. Hozzászólás Szerdahelyi I. cikkéhez Fotóművészet folyóirat
4. Wilfried Baatz (2004): Fotográfia Art téka,
5. A 20. század fotóművészete ,(2004) Taschen,
6. A digitális fotózás műhelytitkai (2005) ,Slide kiadó

KÉPZŐMŰVÉSZETI GYAKORLATOK

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státus	Ajánlott félév	Előfeltételek
Képzőművészeti gyakorlatok	0+2*	2	gyj	Köt	IV	Műfaji gyakorlatok

Óraszám: 2 óra

A számonkérés formája: gyakorlati jegy

A tantárgyelem kódja:

A tantárgy célja:

A tantárgy feladata, hogy ehhez a "Műfaji gyakorlatok" során megismert képzőművészeti műfajok (vagy az ezeken túl felkínált műfajok) valamelyikében elmélyültebb foglalkozások lehetőségét nyújtsa. A hallgatónak legyen módja megismerkedni a műfaj (festészet, grafika) nyelvi kifejezési eszközeinek, technikáinak és eljárásainak széles választékával. Az egyéni kifejezések sokszínűségének kibontása vizuális nyelvi segítséggel.

TARTALMAK:

Kísérletek anyagokkal, technikákkal, eljárásokkal. Az anyag és a technika inspirációi.

Kísérletek a választott műfajban konvenciószerűen alkalmazott nyelvi eszközökkel hatáselemekkel.

Imitációs és transzpozíciós feladatok választott műalkotások alapján.

Irodalmi és zenei alkotás inspirációjának kibontása.

Saját élmény / téma kompozíciós és transzpozíciós változatai.

Grafika, festészet

- A grafika vizuális nyelvezte ábrázoló feladatok tükrében. Tollrajz szülőgyökérről.
- Kifejezés ábrázolás alapon. Gyökértanulmány újrakomponálása, kiegészítése, belelátás segítségével. Fénymásoló használata a képépítésben.
- Nyom, nyomhagyás. Anyag-nyomhagyásra épülő kompozíciós gyakorlatok.
- A monotípiá. Technikai lehetőségekből adódó képalakítások tanulmányi előképek alapján. (növények)
- Papírmetszet. Figurális fotóáttételek papírdúcba. Egyszeri színnyomatok.
- Papírmetszet. Papírdúc mozgatható elemekből változtatható kompozíciós megoldásokhoz.
- Többszín-nyomások gyakorlatok kiemelő és kifejező színek kompozíciókhoz.
- Vonal, vonalrend, vonalfelület kifejező hangulati hatásai. Karton karc zenei inspirációra.
- Tollrajzvázlatok vers, mese alapján. (rézkarc-előkészületek)
- Faktúrális hatások színes anyagokkal (szivacsfestés, festékfűvés)
- Színkontrasztra épülő meseillusztráció tempera vagy vízfesték használatával
- 'Csodafa', olajpasztell kompozíció

Követelmény, értékelés

- Legyen képes hangulati érzelmi állapotának kifejezésére, illetve hangulati érzelmi hatások kiváltására.
- Tudjon formát adni saját (sajátos) szemléleti közelítéseinek, legyen képes a mind alkalmasabb eszközöket megtalálni, s azokat egyénien művelni.
- Legyen képes empátiával közelíteni csoporttársai képi kifejezéseikhez, tudja azok egyéni értékeit becsülni tolerálni.
- Tudjon csoportos kifejezési szituációban is együttműködni, eredményesen dolgozni.
- Legyen képes önértékelésre.

Értékelés

Az elkészült alkotások közös értékelése a kurzus végén adott képalakítási szempontok alapján mint vizuális kifejezés minősége , technikai kivitelezés művészete.

Kötelező irodalom

1. Bálványos Huba (2005) : Esztétikai művészeti ismeretek, esztétikai művészeti nevelés Balassi
2. David Piper(1987): A művészet élvezete, Helikon, Budapest
3. Fekete Tamás(1982): Szobrászat Műhelytitkok Corvina
4. Kovács Albert(1973): A rajzról ,Corvina
5. A képzőművészet iskolája I (1976),Művészeti alap,
6. *Karátson Gábor* (1970): Miért fest az ember? (Műhelytitkok, Corvina)
 - i. A festés mestersége (Műhelytitkok, Corvina)

Ajánlott irodalom

1. Szalai Zoltán (2000): Kockától az aktig , Kurucz kiadó , Budapest
2. Gerszi Teréz (1976): Németalföldi rajzművészet, Corvina, Budapest
3. Németh Lajos (1980): Kondor Béla rézkarcai, Corvina
4. Herbert Read (1971): A modern szobrászat Corvina .

Vizuális nevelés tantárgy-pedagógiája II. Kifejező képalakítás módszertana

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státus	Ajánlott félév	Előfeltételek
A vizuális nevelés tantárgy-pedagógiája II	1	2	koll	Köt	IV	A vizuális nevelés tantárgy-ped. I a vizuális kommunikáció módszertana

Óraszám: 1 óra/hét

A számonkérés formája: kollokvium

A tantárgyelem kódja:

célok:

A tantárgy célja pedagógiai ismeretökké és készségekké transzponálni az esztétikai-művészeti és a művészettörténeti ismereteket, valamint a párhuzamosan folyó képzőművészeti gyakorlatok tapasztalatait. A hallgatókat meg kell tanítani azokra az igényes és speciális pedagógiai módszerekre, amelyekkel alapozni és fejleszteni tudják majd a gyermekek esztétikai érzékenységét, személyes kifejező készségeiket, amelyekkel segíteni tudják humán érték-irányultságú környezettudatos szemléletük formálódását.

tartalmak:

- A NAT *Kifejezés, képzőművészet* (A Vizuális Kultúra követelményei a 4. és a 6. évfolyam végén) c. anyagrészeinek feldolgozása.
- Kifejező gyermekrajzok elemzése I. Kezdetektől az iskoláskorig.
- Kifejező gyermekrajzok elemzése II. Alsó tagozat.
- Kifejező gyermekrajzok elemzése III. 5-6 osztály.
- Az élmény. A vizuális élmény, az esztétikai élmény, és a műélmény pszichológiája, illetve az élményből fakadó kifejezési késztetések pszichológiája.
- A személyes közlések képalakítási körének pedagógiai megközelítése:
 - a belső képből induló kifejező ábrázolás;
 - a közvetlen látványból induló, átírásokkal születő kifejező ábrázolás; - és az ábrázolás nélküli kifejezés.
- Empátia a kifejezésben és a befogadás empátiája.
- Kifejező gyermekmunka alsó tagozatos órájának megtekintése és elemzése.
- A kifejező feladat tanórájának felépítése, és szervezési feladatai.
- A kifejező feladatra való ráhangolás pedagógiai módszerei és a szemléleti minták pedagógiai dilemmái. Az irányítás és a felszabadítás dialektikájának összetett problematikája a gyermeki személyiség kifejező tevékenységéhez való nevelői viszonyban (a korrektúra). Az értékelés személynek szóló, de nem személyiséget minősítő módszerei.
- Tolerancia és empátia az értékelő visszajelzésben.
- Életkori sajátosságok és az esztétikai-művészeti képzetek alakításának ütemezése, a

képzőművészeti ismeretek programozása. A műalkotásokkal való találkozások helyzetei, céljai, időtényezői, pszichológiai motivációi és pedagógiai módszerei.

- Az élmény alapú műbefogadás. A műélmény beépítése a nevelési folyamatba.
- Nevelés műalkotásokkal, nevelés a másság elfogadására az emberi értékek tiszteletére.

Értékelés

Szóbeli kollokvium.

Az oktató által megjelölt évközi feladatok teljesítése.

Aktív részvétel a szemináriumi órákon.

Kötelező irodalom

1. Rudolf Arnheim (1979): A vizuális élmény. Az alkotó látás pszichológiája, Gondolat
2. Sánta László(1991): Szemelvények a vizualitás köréből , belső jegyzet
3. .Bálványos-Bakos-Preisinger-Sándor (2005): A vizuális nevelés pedagógiája , Balassi , Budapest
4. Látás és szemléltetés (2004) szöveggyűjtemény, Balassi kiadó , Budapest
5.) Bánki-Bálványos (2005): Differenciálás a művészeti nevelésben , Okker, Gerő Zsuzsa (2005): A gyermekrajzok esztétikuma , Flacus

Ajánlott irodalom

1. Kardos-Bubcso-Preisinger (1998): Kép-világ I-II , Helikon kiadó, Budapest
2. Montágh Imre: Közlemények a szavak mögött
3. Suzanna Szász: Gyermekünk szótlán nyelve
4. Kepes György (1979): A látás nyelve , Gondolat
5. Kárpáti Andrea (2001) : Firkák, formák, figurák , Dialóg campus,

KOMMUNIKÁCIÓS ÉS SZEMLÉLTETÉSI STÚDIUMOK

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státus	Ajánlott félév	Előfeltételek
Kommunikációs és szemléltetési stúdiumok	0+1*	2	gyj	köt	II	Vizuális megismerés vizuális komm.

Óraszám: 1 óra/hét (szeminárium 2 hetenként)

A számonkérés formája: gyakorlati jegy

A tantárgy célja:

Gyakorolni a látvány megfigyelésének, elemzésének és értelmezésének módjait és technikáit. Elsajátítani az ismeretek és információk vizuális közlési módjait, eljárásait és technikáit, a különböző funkciókban működő (esetenként specializálódott) ábrázolási- és jelkonvenciókat. Jelek, diagramok, megértése és értelmezése, szövegképek tervezése. A vizuális közlések sokrétűségén keresztül multikulturális szemléletet erősíteni.

tartalmak:

- Magyarázó-értelmező rögtönzések ábrázolással. Útvonalrajz, térképvázlat közös témára. A gyermekek ilyen közléseinek "nyelvi" tanulmányozása.
- Értelmező-magyarázó rajzok ismeretek, képzetek, emlékezet alapján, majd ugyanaz a téma megfigyeléssel.
Forma, felépítése, szerkezet: krumplinyomó, zongorabillentyű, légszavar és hajócszavar, csíptető fülbevaló és órácsat, a macska karma, stb.
- Fázisos értelmező-magyarázó rajzok folyamatról; időben zajló megismernivaló értelmezése ismeretek, képzetek, emlékezet alapján, majd utánanézni a témának, és újra feldolgozni (házi feladat) pl.: virágtól a gyümölcsig, origami hajtogatás, négyütemű motor, búzaszemtől a kenyérig, stb.
- Tanulmány: arányok, arányviszonyok megítélése és vizuális rögzítése. A tanterem beosztása és berendezése a padlóra és a falakra vetítve. Az ábrázoló geometria konvenciója.
- Tervezés és rögzítés vizuális nyelvi konvenciókkal. Iskola, tanterem, szobám, iskolaudvar, játszótér, nyomó- és lefolyócső rendszer, stb. Egyéni vagy csoportmunkában.
- Vizuális jelek a kommunikációban. Szemiotikai alapismeretek. Piktogram, embléma, jelvény, monogram, címer, zászló, stb. Tervvázlatok és kimunkált tervrajz.
- Információközlés írásképpel, írással és képpel. Betűkép, szövegkép, tördelés (oktatófólia, meghívó). Képszerkesztés, plakáttervezés.

- Kétdimenziós szemléltetési eszközök egyéni választásban és feldolgozásban más-más tantárgyak témáihoz. Redukált ábra, metszet, séma, stb. Különböző technikákban: hagyományos, fotó, dia, fólia, video, számítógép.
- Háromdimenziós szemléltetési eszközök csoportmunkában. Álló vagy mozgómodellek egy-egy választott tantárgyi témához.
- Vizualizálás. A nem vizuális természetű ismeret (információ szemléltetése: struktúrarajzok, gráfok, grafikonok, matrixok, diagramok, stb. Pl.: egy általános iskola felépítése és működése, egy tanuló fejlődésének összetevői, stb.

Értékelés

1. A kurzus gyakorlati jeggyel történő értékeléssel zárul, induló feltétele a gyakorlati témák hiánytalan bemutatása.
2. A témáknak megfelelő közérthető, de esztétikailag igényes vizuális közlések bemutatása.

Kötelező irodalom

1. Rudolf Arnheim(1987): A vizuális élmény. Az alkotó látás pszichológiája, Gondolat
2. Látás és szemléltetés ,2004, szöveggy. Balassi , Budapest
3. Soltra Elemér (2002): A rajz tanítása Tankönyvkiadó
4. Santa László: Szemelvények a vizualitás köréből (BTF jegyzet)
5. .Bálványos-Bakos-Preisinger-Sándor (2005): A vizuális nevelés pedagógiája , Balassi

Ajánlott irodalom

1. Kardos-Bubcsó-Preisinger (1998): Kép-világ I-II (Helikon kiadó)
2. Suzanna Szász (1987): Gyermeünk szótlán nyelve , Kossuth ,Budapest
3. Kepes György(1979): A látás nyelve , Gondolat ,

MOZGÓKÉP ÉS MÓDSZERTANA

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státus	Ajánlott félév	Előfeltételek
Mozgóképfés és módszertana	2*	2	gyj	Köt	VI	Műelemzés Esztétikai művészeti alapismeretek

Óraszám: 2 óra/hét

A számonkérés formája: gyakorlati jegy

A tantárgyelem kódja: TN12M13

A tantárgy célja:

Megismerni a létezés időbeliségét adekvát módon leképező – a mozgókép sajátos idő-és térszerkezetét alkalmazó – médiumok használatával; a video, az animáció, formanyelvének jellemzőivel, alapvető esztétikai törvényszerűségeivel.

A tantárgy célja események, történések időbeliségének, mint vizuális problémának elemzése, megfogalmazása. A mozgóképi történetmesélésnek, mint kollektív kifejezésnek a gyakorlása ez által fejleszteni a csoportban való munkavégzésnek, a kollegialitásnak és munkaszervezésnek a készségét. Bemutatni és gyakoroltatni a mozgóképes történetmesélés általános iskolai feladatait. Olyan tanítójelölteket kibocsátani akik a mozgókép és médiapedagógia területén szerzett korszerű ismereteiket használni tudják a gyermeki személyiségfejlesztő munkában és a nevelésben.

A tantárgy tartalma

- Mozgásábrázolás és történetmesélés. A mozgásábrázolás korai technikái
- Optikai játékok.
- A mozgókép mint köznapi vizuális kommunikáció és mint művészet
- A film nyelvi elemei.
- A történetmesélés síkképi lehetőségei, történetisége.
- Képregény
- Képfolytatásos történetmesélés fotókép indítással.
- A szín és a fény térkompozíciós kifejező szerepe.
- A mozgókép különböző művészeteket magába olvasztó komplexitása
- Az animáció műfajai rajz-, báb-, kollázs-, tárgymozgatott vagy árnyfilmek.
- Síkbábos animáció, gyurmafilm.
- A szerepjáték. A szerepjáték iskolai gyakorlata, pedagógiai tanulságai.
- A kollektív kifejezés helyzete a filmkészítés szituációjában.
- Képkockázó történetmesélés fényképezőgéppel.
- A mozgókép hatásrendszere, a befogadás pszichológiája / életkori és egyéni sajátosságok/.

- A mozgókép helye, jelentősége a tanulás-tanítás folyamatában, a vizuális nevelés rendszerében.
- Fejleszthető képességek.
- Az alkalmazás szinterei és módszertana / tanórai és tanórán kívüli foglalkozások /.
- Motiváció, érdeklődés, élmény, játékoság.
- Feladatok tervezése, probléma feldolgozások programozása.
- Program és foglalkozás elemzések.

Értékelés

Az egyéni feladatok adott szempontok alapján történő teljesítése.

Az optikai hatás elérésének minősége.

Az egyéni képi kifejezés formai megvalósulása.

A csoportmunkában való részvétel értékei a kollektív kifejezés megvalósulásában.

Tantárgy-pedagógiai vonatkozású feladatok kivitelezésének minősége.

Kötelező irodalom

1. Bálványos-Sánta (2005): Vizuális megismerés, vizuális kommunikáció , Balassi,
2. Boda Edit (2000) : MédiakalauzI-III ,Magyar Média Műhely
3. Látás és szemléltetés ,(2004)szöveggyűjtemény, Balassi
4. Hartai-Muhi(2003): Mozgókép és médiaismeret , Korona,

Ajánlott irodalom

1. Cristina Lastrego (1980) : Nézz Láss Kérdezz ,Gondolat
2. Varga Csaba(1998): Film és story board , Minores
3. Szoboszlai Péter(1977): A rajzfilm , Corvina
4. Lastrego-Testa(1983): Nézz-Láss-Kérdezz , Gondolat

MŰELEMZÉS ESZTÉTIKAI ALAPISMERETEK

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Műelemzés ,esztétikai alapismeretek	1+1	2	koll	Köt vál	III	Vizuális megismerés ,vizuális komm!

Óraszám: 1 óra/hét előadás, 1 óra szeminárium

A számonkérés formája: gyakorlati jegy

A tantárgyelem kódja:

A tantárgy célja:

- A tantárgy célja, hogy a műelményekben, a műelemzésekben s az alkotási gyakorlatok tapasztalataiban konkretizálódó ismereteket értelmezze, kiegészítse, transzponálja, és ezzel megteremtse egy szélesebb esztétikai műveltség alapjait. A tantárgy átfogó feladata, hogy koherens műveltséganyaggal kiépítse a hallgató szemléleti bázisát és fogadóképességét a további művészeti stúdiumokhoz. Feladat az esztétikai műelmények tükrében erősíteni az empátikus magatartást az esztétikumban mutatkozó másságok megértését és elfogadását. Kép, tárgy és környezetelemzések folyamatában erősíteni a környezettudatos magatartásmódot.

A tantárgy tartalma:

- Az esztétikum és a művészet genezise. Ősi tárgyformálás és díszítés.
- A mimézis mágikus és művészeti jelenségei. A barlangi művészet magyarázatai.
- Az esztétikum jelenségei és a hozzá való viszonyaink. Az esztétikai tárgy és az esztétikai viszonyok. Esztétikum a művészetben és a művészen kívül.
- A tárgyi-környezeti kultúra esztétikai minőségei. Funkciók és műfajok. Anyag, forma, funkció. A formának a funkciótól való relatív szabadsága.
- Különböző kultúrák tárgyi formanyelve mint a társadalmak világszemléletének kollektív kifejezési eszköze. A formakultúra esztétikai képzetei, például: a szimmetria.
- A díszítmény kultúrafüggő nyelvezeti sajátosságai. A díszítmény viszonya a tárgyformához. A díszítményt mellőző design irányzatok.
- . Autonóm műfajok keletkezése. A társadalmi és egyéni, a kollektív és individuális kifejezés viszonya. Korstílusok és egyéni stílusok.
- . A képzőművészet esztétikai minőségei. A mű témájának és tárgyának esztétikuma, valamint a formanyelv esztétikai konvenciói. Tartalom és forma. (Téma + jelentés = tartalom)
- . Szemiotikai ismeretek. Jelek, jelrendszerek, szimbólumok, jelentéshordozó motívumok a képzőművészetben és a tárgykultúrában.
- . Történeti műfajok a képzőművészetben. A műfaji határok elmosódásának tendenciája.
- A festészet nyelvezeti sajátosságai.

- . A szobrászat nyelvezeti sajátosságai.
- . A grafika nyelvezeti sajátosságai.

Értékelés

Kollokvium az előadások témái alapján.

Önálló téma alapján összeállított képsorozat elemző bemutatása.

Kötelező irodalom

ÁLTALÁNOS ESZTÉTIKAI-MŰVÉSZETI ISMERETEK

1. Bálványos Huba (2005) : Esztétikai művészeti ismeretek ,Balassi
2. Sziklai László (1977) : Történelmi lecke haladóknak. Elvek és utak sorozat kötete. Magvető Könyvkiadó, Bpest, 1977.
Az esztétikai viszony és a művészet keletkezése 33/!/-119 p.
3. Beke László (1986) : Műalkotások elemzése. Nemzeti Tankönyvkiadó

TÁRGYKULTÚRA, KÖRNYEZETKULTÚRA

1. S. Nagy Katalin (1990) : Művészetszociológia-szöveggyűjtemény.
Tankönyvkiadó (J 21-3)
A tárgyak közvetítette értékekről 6 - 19 p.
2. MINERVA Nagy képes enciklopédia 2. A művészetek.
Iparművészet és tárgyformálás. /Mezei Ottó / 233 - 253 p.
Építészet /Pogány Frigyes/ 153 - 201 p.
3. Bálványos – Sánta (2005) : A vizuális megismerés és a vizuális kommunikáció. Balassi, Budapest.
Az indirekt közlések 77 - 86 p.

KÉPZŐMŰVÉSZET

1. MINERVA Nagy képes enciklopédia 2. A művészetek.
A képzőművészetekről / Németh Lajos / 201-233.o.
2. . Bálványos – Sánta (2005) :A vizuális megismerés és a vizuális kommunikáció
Személyes közlések

MŰELEMZÉS, MŰÉRTELMEZÉS, MŰÉLMÉNY

1. Beke László (1986) : Műalkotások elemzése. Nemzeti Tankönyvkiadó
80 p-tól végig.
2. David Piper (1987) : A művészet élvezete. Helikon , Budapest
Nézzük együtt 147 - 241 p.
3. Kárpáti Andrea (1985) : Képolvasás. Tankönyvkiadó "Vizuális nevelés" sorozat 1., Budapest

Ajánlott irodalom

1. David Piper : A művészet élvezete- Helikon 1987.
2. MINERVA Nagy képes enciklopédia 2. A művészetek.
3. MŰVÉSZETI ISMERETEK (1976) Tankönyvkiadó Bp. 1976.
4. Miklós Pál (1977/1) : A "szép" tárgy jelentései. ETHNOGRÁFIA
5. Miklós Pál (1969/2) : Szakszerűtlen jegyzetek a tárgy és környezetkultúráról.
Társadalmi Szemle

MŰFAJI GYAKORLATOK

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státus	Ajánlott félév	Előfeltételek
Műfaji gyakorlatok	0+2*	2	gyj	Köt	IV	Alapozó vizuális stúdium

Óraszám: 2 óra

A számonkérés formája: gyakorlati jegy

Célok:

- Élményszerű feldolgozásokon keresztül érzékletes tapasztalatokhoz, alapvető és általánosítható ismeretekhez juttatni a hallgatókat a képzőművészet, valamint a tárgy- és környezetformáló művészeteknek az iskolában is művelhető műfajaiban. Mindez szolgálja a hallgató értékírányultságainak finomodását, a nyitottság és a fokozódó érdeklődés attitűdjét.
- A hozzáállás másságaiból váljon felismeréssé az individuális és a kollektív kifejezés késztetéseinek és irányultságainak különbsége. A két nagy terület nyelvezeti sajátosságainak műfajonkénti különbözőségeiben váljon láthatóvá ugyanakkor a művészet lényegi azonossága. Az egyes területek feladatai a vizuális problémák révén kapcsolódnak egymáshoz.
- Az egyéni kifejezések sokszínűségének megfigyelésével, elemzésével erősíteni a másságok elfogadását, a toleráns magatartást, ezáltal előkészíteni az inkluzív nevelői képességet.

Tartalmak

- SZOBRÁSZAT tananyag: a plasztikai forma kifejező lehetőségei.
Forma- és tömegviszonyok. Ritmusra épített nonfiguratív plasztika (dobozok, faelemek, gipsz, stb.).
Kifejező formaképzés. Állatfigura kompozíciója. Terrakotta.
- KERÁMIA Tananyag: az edényforma és a díszítmény funkciója és kifejező formahagyományai.
Agyaglapok összeépítésével makett, játékszer készítése. Díszítés papírsablonnal,
Edénykészítés kikaparásos technikával, díszítéspecsételéssel.
- GRAFIKA Tananyag: A forma grafikai leképzése vonallal, folttal, textúrával.
Formai-technikai tanulmány. Állatfotó transzpozíciója plasztikus hatású tollrajzba. Hf: emberként viselkedő állatok rajza /rajztoll/.
Formaleképzés önmagával. Lírai kifejezési kísérletek formai asszociációkkal. Nyomtatás festékeztet elemekkel.
- FESTÉSZET Tananyag: Különböző színviszonylatok hatáslehetőségei.
A színek térhatása. Térérzetet keltő színviszonylatok szemléltetése.
Tájfestés vagy tájkép reduktív színtranszpozíciója /aquarell/.
Expresszív színtúlzások. Adott látványból induló személyes színekompo-

ziciók különböző anyagokkal.

Hf: Önálló képzőművészeti kompozíció szabadon választott műfajban és technikával.

- NEMEZELÉS Tananyag: formaalakítás játék funkciójában
Ismerkedés a nemez anyagformálhatóságával
Állatfigurás forma karakterének létrehozása az anyagtulajdonságoknak megfelelően.
- PAPÍRMASÉ Tananyag: Plasztikus formaalkotás dekoratív színekkel
Bábfigura készítése kifejező plasztikai igénnyel papírmasé technikával
A kifejezésnek megfelelő színhasználat temperafestéssel (arc és jelmez)

Követelmények:

- A hallgató legyen képes elvárásait behatárolni valamely műfaj alkotásának kifejezési tartománya iránt, és megfordítva: legyen képes meglátni, hogy saját kifejezéséből mi "fér be" egy-egy műfaj nyelvi technikai kereteibe.
- A tárgyalkotó tevékenységben legyen képes imitatív módon hangolódni a kollektív kifejezés szemléleti tartalmaihoz.
- Legyen képes verbálisan is számot adni a két művészeti ág gyakorolt műfajainak sajátosságairól és személyes viszonyulásairól.
- Mutasson kifejezési készséget azokban a technikákban és eljárásokban, amelyeket alkalmazott volt kipróbálni.
- Tárgykészítéseiben, tárgy és környezetelemzéseiben ismerje fel a környezetalakítás felelősségét.
- Tisztelje az eltérő kultúrák és kultúrtörténetek tárgyalakító másságát.
- Legyen képes objektív önértékelésre, társai alkotói szemléletének elfogadására, toleráns magatartásra.

Értékelés

Az elkészült alkotások közös értékelése a kurzus végén adott képalakítási szempontok alapján mint vizuális kifejezés minősége , technikai kivitelezés művessége.

Kötelező irodalom

7. Bálványos Huba (2005) : Esztétikai művészeti ismeretek, esztétikai művészeti nevelés Balassi
8. David Piper(1987): A művészet élvezete, Helikon, Budapest
9. Fekete Tamás(1982): Szobrászat Műhelytitkok Corvina
10. Kovács Albert(1973): A rajzról ,Corvina
11. A képzőművészet iskolája I (1976),Művészeti alap,
12. Karátsón Gábor (1970): Miért fest az ember? (Műhelytitkok, Corvina)
 - i. A festés mestersége (Műhelytitkok, Corvina)

Ajánlott irodalom

5. Szalai Zoltán (2000): Kockától az aktig , Kurucz kiadó , Budapest
6. Gerszi Teréz (1976): Németalföldi rajzművészet, Corvina, Budapest
7. Németh Lajos (1980): Kondor Béla rézkarcai, Corvina
8. Herbert Read (1971): A modern szobrászat Corvina .

MŰVÉSZETTÖRTÉNET

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státus	Ajánlott félév	Előfeltételek
Művészettörténet	1+0	2	koll	Köt.	II	Vizuális megismerés, vizuális kom.

Óraszám: 1 óra/hét (szeminárium 2 hetenként 2 óra)

A számonkérés formája: gyakorlati jegy

A tantárgy célja:

A tantárgy célja bővíteni és történetileg rendezni a hallgató művészeti ismereteit, s korok és korszakok szemléleti világának megismerésén keresztül finomítani világképét, erősíteni a különböző emberi művészeti törekvések iránti toleranciáját. Az építészet és képzőművészet mellett a környezetkultúra, s a tárgykultúra más műfajainak történeti bemutatása. Az európai művészet történetére lokalizált tananyagba illeszkedjen szervesen a magyarországi művészet története, avagy megfordítva, a nemzeti identitás tudatát szolgáló tananyagnak az európaiság legyen a befoglaló kerete.

tartalmak:

- A művészet genezise. Az őstársadalmak művészete.
- Az ókor művészete. Egyiptom.
- A görög művészet.
- A római művészet.
- Az ókeresztény és a bizánci művészet.
- A középkor művészete. A románkori művészet.
- A gótika.
- A polgárosodás korának művészete. A reneszánsz kibontakozása Itáliában és Németalföldön.
- Az érett reneszánsz Európában és a manierizmus.
- Reformáció és ellenreformáció. A barokk és a rokokó.
- A klasszicizmus, a romantika, a realizmus és az akadémizmus.
- . A modern művészet kezdetei. Az impresszionizmus és a poszt-impresszionizmus.
- . A XX. sz. izmusai.
- Századunk magyar művészete.
- Napjaink művészete. Törekvések, jelenségek.

Értékelés

Kollokvium amelynek értékelési szempontjai:

1. Tájékozottság a tananyagban kor szemléleti irányultságának és stiláris jellegzetességeinek ismerete.
2. Különböző korokból és kultúrákból jellegzetes alkotások ismerete és elemzése.
3. A XX. századi irányzatok szemléletének értése.

Kötelező irodalom

1. Lyka Károly (1977): A művészetek története Képzőművészeti Zsebkönyvtár, Képzőművészeti Alap Kiadó Vállalata, Bp.
2. E.H.Gombrich (1983): A művészet története Gondolat, Budapest
3. Jakob Burckhardt (1978): A reneszansz Itáliában, Képzőművészeti Zsebkönyvtár, Képzőművészeti Alap Kiadó Vállalata, Bp.
4. Szentkirályi Zoltán (1980): Az építészet világtörténete I-II.Képzőművészeti Zsebkönyvtár, Képzőművészeti Alap Kiadó Vállalata, Bp.
5. David Piper (1987): A művészet áttekintése, Helikon, Budapest

Ajánlott irodalom

1. Dercsényi Dezső-Zádor Anna (1980): Kis magyar művészettörténet, Képzőművészeti Zsebkönyvtár, Képzőművészeti Alap Kiadó Vállalata, Bp.
2. Mario de Micheli (1978): Az avantgardizmus, Képzőművészeti Zsebkönyvtár, Képzőművészeti Alap Kiadó Vállalata, Bp.
3. René Berger (1970): A festészet felfedezése I-II. Gondolat,
4. A modern festészet lexikona, , (1974)Corvina,

NÉPMŰVÉSZET

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státus	Ajánlott félév	Előfeltételek
Népművészet, design	0+2	2	gyj	Köt vál	V	

Óraszám: 2 óra/hét

A számonkérés formája: gyakorlati jegy

A tantárgyelem kódja:

A tantárgy célja:

A tananyag sokoldalúságán, szemléleti gazdagságán keresztül bővíteni és rendezni a hallgató művészeti ismereteit, fejleszteni esztétikai értékszemléletét, gazdagítani világképét. A tantárgy folytassa, tananyagával bővítse, kerekítse ki a "Művészettörténet" műveltséganyagát. Témakörei öleljék fel a vizuális kultúrának a Grand art körén kívüli területeit, mindenekelőtt a népi kultúrát, amellet a XX.század és napjaink tárgyi/környezeti kultúráját. Ezáltal is segítve az eltérő esztétikai törekvések iránti tolerancia kialakulását. Népművészetünk az egyetemes emberi folklór ismeretanyagával együtt legyen a másságok elfogadásának, tolerálásának nevelői területe.

A tantárgy tartalma:

A népművészet értelmezése

A népi életmód és tárgykultúra összefüggései

A népi iparművészet és a сувенир népművészet fogalma, jelenségei.

A pusztai mezővárosi és a hagyományos paraszti kultúra egymás mellett élése.

A népművészetre való hivatkozás eltérő útjai építész munkásságában.

Az organikus építészet.

Népi fadaragó kultúra.

Népművészeti hatások az öltözködésre és a belsőépítészetre.

Környezetkultúra Magyarországon.

Plakáttörténet

Humor vagy előítélet az alkalmazott grafikában.

Anyagszerűség és műanyag.

Forma és funkció a tárgyi kultúrában és belsőépítészetben.

A divat és az egyéni alkat ellentmondásai.

Hagyományőrzés és korszerűség.

Értékelés

1. Zárthelyi dolgozat a kurzus előadási alapján. Egyéni gyűjtő és dokumentatív munkák az oktató által adott szempontok alapján.
2. Az oktató által kijelölt feladatok sikeres teljesítése és a fent említett szempontoknak való megfeleltetése, e megfeleltetés eredményessége adja az ötfokozatú gyakorlati jegyek egyikét

Kötelező irodalom

1. "A magyar nép hagyományos kultúrája" c. állandó kiállítás a Néprajzi Múzeumban.
2. Magyar Néprajzi Lexikon (I. - V.) megadott szószedete.
3. "A fénykép varázsa" kiállítási katalógusból: "Magyaros iskola". Balogh Rudolf. Népelettel foglalkozó szociófotó: Escher Károly, Kálmán Kata munkái.
4. Korniss Péter: "Elindultam világ útján". Fotóalbum.
5. ""Környezetkultúra Magyarországon 1945 -től 1975 -ig". Kiállítási katalógus. Műcsarnok. 1975
6. Deák Ferenc(1983): Betű és rajz. Bukarest, Kriterion.
7. Berhidai Magdolna - Fényi Tibor - Kiss Anna: Máktündérek, csutkanépek. Móra kiadó

Ajánlott irodalom

1. Kássa Béla fotográfus munkái.
2. Organikus építészet (katalógus)
3. Szilvitszky Margit: "A csipkétől a farmerig."
4. "Szép otthonok" sorozat (Falusi hangulatban, Skandináv szellemben) könyvei.
5. Vadas József: "A teríték."

TANANYAGSZERKESZTÉS

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státus	Ajánlott félév	Előfeltételek
A vizuális nevelés tantárgy-pedagógiája IV, Tananyagszervezés	1+0	2	szig összev onva	Köt vál	VI	Tantárgy- pedagógia III !

Óraszám: 1 óra/hét (szeminárium 2 hetenként)

A számonkérés formája: gyakorlati jegy

A tantárgyelem kódja:

A tantárgy célja

A hallgató ismereteiben, szemléletében és képességeiben megteremteni a szakismereti tárgyak és tantárgy-pedagógiai kurzusok szintézisét. A hallgatónak a társadalmi szükségletek és elvárások viszonylatában át kell látnia a vizuális nevelés feladatait, s az adott tantervi keretekben tudni kell önállóan elgondolkodnia saját munkájának tartalmait, rendjét és kereteit.

Meg kell ismertetni a vizuális nevelés kereteit, a hazai közoktatás stratégiáját, a tartalmi szabályozás dokumentumait az aktuális iskolai körülményeket.

Ki kell alakítani a vizuális neveléshez szükséges szakismeretek, képességfejlesztő módszerek, metodikai ismeretek programozásának képességét.

A tantárgy tartalma

- A vizuális megismerés, a vizuális kommunikáció és a vizuális művészetek társadalmi rendszerének és mobilitásának áttekintése. A vizuális nevelés iránti társadalmi elvárások és a tényleges helyzet.
- A tanterv-gondolat szándéka, értelme, funkciója és a vizuális nevelés gyakorlata. Kis hazai tantervtörténet, és kitekintés.
- A vizuális nevelés részkoncepciói a különböző pedagógiai irányzatokban.
- A vizuális nevelés az iskola egészében és a szaktárgyi keretekben.
- A tanterv és a vizuális kultúra tanterve.
- A vizuális elsajátítás és a vizuális kreativitás törvényszerűségei, mint tananyag-szervezési elvek.
- A feladatok kapcsolásának és sorolásának elgondolásai, a változatokban való gondolkodás nyitottsága.
- A közlésformák feladattípusainak kapcsolási témái. Feladatsorok szerkesztésének konkrét feladatai.
- A más tantárgyakhoz, évszakokhoz, ünnepkörökhöz, ajándékozási szokásokhoz való kapcsolódás pedagógiai indokai.
- Az életkori sajátosságok figyelembe vétele. Élményszerűség, játékosság. Tananyagspirál.
- A műalkotások szerepe és helye a tananyagban.

Értékelés

A kurzus vezetője által meghatározott módszertani egységeknek megfelelő részfeladatok teljesítése. A tanmenetrészlet kidolgozásában, mint csoportmunkában való részvétel minősége, eredményessége. Az elkészült módszertani feladat dokumentumainak szóbeli védeése elemzése.

Kötelező irodalom:

7. Bálványos Huba(2005) : Esztétikai művészeti ismeretek , Balassi
8. Rudolf Arnheim (1979): A vizuális élmény. Az alkotó látás pszichológiája, Gondolat
9. Bálványos H. - Sánta L (2005) A vizuális megismerés és a vizuális kommunikáció, Balassi,
10. Beke László (1986.) Műalkotások elemzése, Tankönyvkiadó
11. .Bálványos-Bakos-Preisinger-Sándor (2005): A vizuális nevelés pedagógiája , Balassi
12. Látás és szemléltetés (2004) ,szöveggyűjtemény, Balassi kiadó

Ajánlott irodalom

7. Kardos-Bubcsó-Preisinger (1999): Kép-világ I-II , Helikon kiadó
8. Szávai István(1998): Vizuális nevelés I, Helikon kiadó
9. A nagy gyík könyv (1997), Aula kiadó, Budapest
10. Várnagy Ildikó (1985),: 1986.: Vizuális játékok, Múzsák kiadó
11. Cristina Lastrego - Francesco Testa (1983): Nézz, láss, kérdezz. Gondolat .

Vizuális nevelés tantárgy-pedagógiája III. Tárgyalkotás módszertana

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státus	Ajánlott félév	Előfeltételek
A vizuális nevelés tantárgy-pedagógiája III	1+0	1	koll	köt	V	Tárgy és környezetkultúra

Óraszám: 1 óra/hét (szeminárium 2 hetenként)

A számonkérés formája: gyakorlati jegy

A tantárgyelem kódja:

A tantárgy célja:

- A tantárgy célja pedagógiai ismeretökké és készségekké transzponálni a párhuzamosan futó "Tárgy- és környezetkultúra, kézművesség" gyakorlatainak tapasztalatait, valamint az "Esztétikai-művészeti ismeretek", a "Művészettörténet" és a "Népművészet, környezetkultúra, design" tantárgyak ismereteit.
- A tárgy- és környezetalkítás kreatív tevékenységei, az esztétikai-művészeti élmények inspiráló közegében a személyiség formálás egyik legfontosabb, sok egyedi figyelmet és törődést kívánó eszközrendszere a gyermekek körében.
- A hallgatókat meg kell tanítani azokra a differenciált inkluzív és integrált pedagógiai módszerekre, metodikai eljárásokra, amelyekkel alapozni és fejleszteni tudják majd a gyermekek esztétikai érzékenységét, amelyekkel meg tudják teremteni számukra a kollektív esztétikai normákkal való élményszerű azonosulás lélektani helyzetait, amelyekkel segíteni tudják humán érték irányultságú szemléletük, környezettudatos magatartásuk formálódását.

A tantárgy tartalma

- Pedagógiai, metodikai aspektusok: a hetvenes évek folklórizmusa: a "nomád nemzedék" közművelődési törekvései és a NAT "Tárgy- és környezetkultúra" részterülete. A Kecskeméti Szórákaténusz Játszóház - és Múzeum szerepe.
- Pedagógiai, metodikai aspektusok: imitáció és kreativitás kérdése a hagyományörző feladatokban. Berzselt és írókázott húsvéti tojások, valamint iskolai technikai "újítások, kitalációk." Játékkészítés a régi falusi társadalomban (a gyermek maga készítette játékszerei, felnőttől kapott, házilag készített játékok) és mai játékszer (?), dísz tárgy (?) imitációk. Hulladékok újrahasznosításának elve a paraszti játékszereknél és ma.
- Tárgyelemzések: funkció és forma a XIX. századi népi fazekasság tárgyainál. (A Néprajzi Múzeum fazekasgyűjteménye alapján.)
- Kétágú gyöngyfüzés. Mintatervezés, mintavariációk.
- Gyöngyszövés: mintatervezés és a technika megismerése.
- Cserépsípok, füttyülők készítése agyagból.
- Kártyaszövés. Mintatervezés, mintavariációk.
- Tárgykészítéssel, környezetkultúrával foglalkozó feladatsorok, óravázlatok közös megbeszélése.
- A környezetkultúra tantárgy közvetlen kapcsolata, gyakorlati haszna a tanítási órákkal:

szemléltetési feladatok a pedagógiai munkában, valamint a fotósok, kirakatrendezők, kiállításszervezők, tipográfusok figyelemirányító, érdeklődést orientáló tevékenysége.

- Pedagógiai, metodikai aspektusok: fazekaskorongot nem igénylő edénykészítések, valamint játék- és makettkészítés agyagból. "Cseppben a tenger": a tárgykészítő feladatok "holdudvara" - kapcsolatok a vizuális kommunikáció egyéb területeivel.
- Design Center "Tervezzünk tárgyakat!" 1990 - es pályázatának tanári kategóriájában I. díjat nyert anyag: Kardos Mária: "Egy környezetkultúra óra háttéranyaga: A kerámia teáskanna." Kiöntőcsöves edények a kerámiatörténetben. Teázási szokások Japánban és Európában. A Japán teaszertartások és a Raku. Az egyedi kivitelezésű, kisszerűs teáskannák és a gyári sorozatgyártás eltérő technológiai szempontjai.
- Technikák, eljárások követése, rekonstruálása vagy kreativitás? Tárgykészítéssel foglalkozó óravázlatok hallgatók versenytanításaiból: agyaglapokból épített, variálható kerti virágtartók makettjének elkészítése, bagolysárkányok. Fordítások angol technikakönyvekből: csokoládé készítése, csomagolása; bábtervezés. Vizuális kommunikáció és ábrázolási konvenciók a tárgykészítés anyaggyűjtő-, tervező fázisai során.
- Egy szimbólum elzsáneresedése (oroszlán-macska, Napkorong-labda) Népművészeti motívumok szemiotikai vizsgálata Lükő Gábor: Kiskúnság régi művészete I. és Jankovics Marcell: Jelképtár c. könyvei, Csete Ildikó textiltervező munkái alapján. Szimbólumok a vizuális nevelési órákon Makoldi Sándor, Földi Péter tanárok munkájában.
- Tárgykészítéssel, környezetkultúrával foglalkozó feladatsorok, óravázlatok közös megbeszélése.

Értékelés

A kurzus kollokviummal zárul amelynek előfeltétele az oktató szempontjai által elkészített tervezet, módszertani dokumentumok elkészítése, védeése.

Kötelező irodalom

1. Bálványos H. - Sánta L (2005).: A vizuális megismerés és a vizuális kommunikáció Balassi , Budapest
2. Tarján Gábor(1991): Folklor, népművészet, népies művészet. Tankönyvkiadó
3. Kardos Mária (1985): Népművészet kiegészítő jegyzet BTF
4. Kardos Mária (1978): Agyagművesség. Hobby sorozat. Móra kiadó
5. .Bálványos-Bakos-Preisinger-Sándor (2005): A vizuális nevelés pedagógiája , Balassi

Ajánlott irodalom

1. Kádasi Éva - Kardos Mária (1990): Kerámia. Kaptár sorozat. Múzsák Közművelődési kiadó ,Budapest.
2. Hernádi Miklós (1982): Tárgyak a társadalomban. Kozmosz könyvek, Az én világom sorozat
3. Baktay Patrícia - Koltai Magdolna (1989): Beszélő tárgyak. Tankönyvkiadó ,Budapest
4. Cristina Lastrego - Francesco Testa (1983): Nézz, láss, kérdezz. Gondolat

TÁRGYALKOTÁSI Gyakorlatok

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státus	Ajánlott félév	Előfeltételek
Tárgy és környezetkultúra	0+2*	2	gyj	Köt vál	V	Műfaji gyakorlatok

Óraszám: 2 óra

A számonkérés formája: gyakorlati jegy

A tantárgyelem kódja:

A tantárgy célja:

- A tárgy és környezetkultúra világának, a tájegységek kultúrájában élt magyar népművészet szemléleti világának gyakorlati elsajátítása. A tantárgy célja, hogy a "Műfaji gyakorlatok" során megismert műfajok /vagy az ezeken túl felkínált műfajok/ valamelyikében elmélyültebb foglalkozások, tevékenységek lehetőségét nyújtsa. A hallgatónak legyen módja megismerkedni a választott tárgykészítő műfaj (kerámia , papírművesség) hagyományos és újabb változatokban élő nyelvi kifejezési eszközeinek, technikáinak és eljárásainak széles választékával. Erősödjön környezettudatos szemlélete. A tárgy-és környezetkultúra világának gyakorlati elsajátítása nyújtsa a hallgatónak azt a szélesebb identitásélményt, amelyben én tudatát, képét elhelyezheti, viszontláthatja, amellyel szemléleti harmóniát találhat, és amelyben erősödhet környezettudatos szemlélete.

A tantárgy tartalma

- Agyagedény készítés különböző technikákban
- Védjegytervezés és kivitelezés a kerámiagyártásban
- Geometriai transzformációk pecsételő technikákban.
- Illusztráció plasztikai technikákban
- Figurális edénykészítési technikák
- Modelljellegű kerámiatárgy formálása
- Plasztikai kivitelezés előkészítése gipszöntéssel
- Sorozatgyártás és egyéni szempontok a kerámia tárgykészítésben
- Agyaghordozók a tárgykészítésben
- Papírtulajdonságokra és technikákra épülő tárgykészítések
- Funkció és papírminőség összefüggései
- Feszített szerkezetek
- Használati tárgyak (tárolás)
- Kifejező tárgykészítés (báb, álarc, maszk)

Követelmény

- Legyen képes formában és díszítményben stílust imitálni, s ugyanebben a szemléleti körben legyen képes változatokat tervezni.
- Ismerje a hagyományos alakítási módokat, néhány változatot is a különböző kultúrákból.
- Tudjon komponálni formában, színben anyagban és különmemű anyagokban is.
- Legyen tisztában tárgyai technikai oldalával is, tudjon technikailag problémamentesen kivitelezni.
- Elvégzett munkájáról és tapasztalatairól legyen képes szóban és írásban számot adni.
- Legyen képes objektív önértékelésre, társai alkotói szemléletének elfogadására, toleráns magatartásra.
- Tárgykészítéseiben, tárgy és környezetelemzéseiben ismerje fel a környezetalakítás felelősségét.
- Tisztelje az eltérő kultúrák és kultúrtörténetek tárgyalakító másságát.

Értékelés

Gyakorlati jegy a kurzus végén az elkészített tárgyak forma-funkció- anyaghasználat szempontjai alapján, a művesség és igényesség figyelembe vételével. Technikailag problémamentes kivitelezés. Az értékelés során szóbeli beszámoló a tapasztalatokról. Önértékelési képesség.

Kötelező irodalom

1. Deák Ferenc (1983): Betű és rajz. Bukarest, . Kriterion.
2. P. Okladnyikov - A. J. Martinov(1972): Szibériai sziklarajzok. Budapest, Corvina
3. Dienes István (1972): A honfoglaló magyarok. Hereditas. Budapest, . Corvina
4. Papír,anyag, felület, tömeg (1996) szöveggyűjtemény Magyar Papírművészeti társaság, Budapest
5. .Zákány Eszter 1973: Agyagművesség Corvina, Budapest
6. **Ajánlott irodalom**

1. Brasinszkij (1979): Szkíta kincsek nyomában. Budapest, . Helikon.
2. Le Roy H. Appleton (1950): American Indian Design and Decoration. New York, .
3. Szabó Miklós(1971): A kelták nyomában Magyarországon. Hereditas. Budapest,
4. Gulyás Judit (2002(: A csomagolás művészete , IT Stúdió , Kecskemét
5. B. Hornyák Klára (1998): Játék a papírral , Magyar könyvklub, Budapest
6. Ute és Tilman Michalski (1996): Papírcsodák ,Ciceró 1996

VIZUÁLIS KÖZLÉSFORMÁK

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Vizuális közlésformák	0+2*	2	gyj	Köt vál	II	Vizuális megismerés ,vizuális komm.

Óraszám: 2 óra/hét

A számonkérés formája: gyakorlati jegy

A tantárgyelem kódja:

A tantárgy célja:

A hallgatók tanulmányozzák a közlendő, az alkalmas nyelvi anyag és a velük felmerülő vizuális problémák együttesét. Elsősorban kompozíciós kérdésekkel, továbbá a szín, a plasztika, a folt, a vonal kérdéseivel kell foglalkozniuk. Ezek alkalmazásával fejleszteni a kommunikációs és kifejezési képességet. A feladatok tudatosítják, hogy ugyanannak a technikának (pl. a festés) más és más eljárását alkalmazzuk a különböző közlésformákban

tartalmak:

- Kompozíciós tanulmányok fekete-fehérben

. *Primer közlésben.* Foltkompozíció fekete-fehérben. Tárgycsoport látványából kivágott képmezőben. Krétával, szénrel v. papír applikációval.

Direkt közlésben. Plakátkompozíció a témaelemek (fotókivágások) foltjaiból különös figyelemmel a hatáselemekre: a képmező osztásai. Súlyviszonyai, minőségviszonylatok.

Indirekt közlésben. Ruhakompozíciók. Fantáziák különböző ruhafunkciókra egész figurán fekete-fehérben (fénymásolt „öltöztető babán”).

Személyes közlésben. A kompozíció expresszív dinamikája, fekete-fehér síkformából és fotóelemekből. Inspiráció Bartók: Allegro barbaro, József A: Nagyon fáj.

- Színtanulmányok

Színismeretek. Video a színekről. A színek pszichológiája. Kultúrák színekonvenciói a különböző közlésekben. Személyes színeképzetek és a képzetek asszociációi.

Személyes közlésekben. Expresszív színhasználat. A képinspirációk: képies költői (felidéző érzelmi-hangulati) szókapcsolatok.

Direkt közlésekben. Hatásos színredukciók plakáton. Színosztások, súlyviszonyok, minőségviszonylatok.

Indirekt közlésekben. Ruhakompozíciók. Kifejező konvenciók és én kifejezés színben, formában, - különböző ruhafunkciókra egész figurán (a fénymásolt „öltöztető babán”).

Primer közlésekben. Valörök visszaadása tárgycsoport látványából kivágott kompozícióban.

- . Plasztikai tanulmányok

Direkt közlésben. Épület makett csoportmunkában. Alkalmasan dokumentált épület (pl. román templom) megépítése kartonból, hullámpapírból.

Indirekt közlésben. Épületornamentika nonfiguratív elemekből. Dokumentált épület adott helyen, adott léptékben.

Primer közlésben. Plakett mintázás agyagban tárgycsoport látványából képkivágással.

Gipsznegatív levétele. Gipszöntés, patinázás.
Személyes közlésben. Emberalak mintázása kifejező túlzásokkal agyagban.

Értékelés

A közlésformáknak megfelelő vizuális problémát tükröző megoldások.
Gyakorlati jegy a kurzus végén közös értékelés formájában.

Kötelező irodalom

1. Sánta László: Szemelvények a vizualitás értelmezéséről, szöveggyűjtemény (főiskolai belső jegyzet)
2. Bálványos – Sánta (2005): A vizuális megismerés és a vizuális kommunikáció

Ajánlott irodalom:

1. A képzőművészet iskolája I (1976) Művészeti alap kiadó, Budapest
2. Karátson Gábor (1970) : Miért fest az ember? Műhelytitkok, Corvina, Budapest
A festés mestersége , Műhelytitkok, Corvina
- 3 Kardos-Kádasi (1990): Kerámia Kaptár,
- 4 Zákány Eszter(1973): Agyagművesség , Corvina, Budapest

VIZUÁLIS MEGISMERÉS

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státus	Ajánlott félév	Előfeltételek
Vizuális megismerés, Vizuális kommunikáció	6	1	koll	K	I	Alapozó vizuális stúdiók,

A tantárgy célja

- Tudományos közelítéssel feltárni, bemutatni a vizuális megismerés és a vizuális kommunikáció jelenségeiben az objektív törvényszerűségeket. Az előadások összehangoltan illeszkednek a gyakorlati foglalkozásokhoz. Megismertetni a vizuális nyelv anyagának elemeit, a képi közlések – az ábrázolás és a kifejezés – egyezményes és egyéni módjait, a vizuális kommunikáció funkcióit, s ennek fényében a vizuális nevelés felkészítő feladatait. A vizualitás körében működő képességek és készségek megismertetése.
- **Óraszám:** 6 ó (előadás)
- **A számonkérés formája:** kollokvium
- **A tantárgyelem kódja:**

Tartalmak

- . Komponált látványok születése I.
A formáltság és a formátatlanság értelmezése.
Komponáltság és komponátatlanság a látványokban.
Vizuális rendezés és a rend képzetei.
- . Komponált látványok születése II.
A vizuális érzékelés-észlelés és az észleleti tartalmak.
A vizualitás alapfogalmai: a vizuális élmény, látás, szemlélet, képlátás, képalkotás, transzpozíció, stb.
- Komponált látványok születése III. A kép optikai elemei 1.
A képmező és a képtér. A képmező formái és struktúrái mint vizuális nyelvi elemek.
- Komponált látványok születése IV. A kép optikai elemei 2.
A képtér optikai elemeinek helyzet-viszonylatai mint vizuális nyelvi elemek.
Sorolások és kapcsolások.
- Komponált látványok születése V. A kép optikai elemei 3.
A képtér optikai elemeinek minőség-viszonylatai mint vizuális nyelvi elemek.
- . Komponált látványok születése VI. A kép optikai elemei 4.
A képhordozó anyag optikai szerepe. Az álló kép nyelvi elemei és a mozgás.
- Ábrázolás és kifejezés I.
Tárgyilagosság és személyesség a megismerésben és a közlésben. Primer közlések és személyes közlések.
- Az aktív vizuális megismerés. Primer közlések I.
A vizuális megismerés irányultságai. A vizuális tanulmányok.
- A kreatív vizuális megismerés. Primer közlések II.

Az absztrakció. A redukció és szelekció duális metódusa mint elvonatkoztatás.

A képzet és a képi séma.

- Az ábrázolás és kifejezés II.

Az ábrázolás és kifejezés társadalmi-közösségi formái. Direkt és indirekt közlések.

- . A képi közlések nyelvi konvenciói I.

Az ábrázolási konvenciók. A térbeli ábrázolás történeti konvenciói.

- A képi közlések nyelvi konvenciói II.

A formák síkon való ábrázolásának történeti konvenciói.

- A képi közlések nyelvi konvenciói III.

A tér síkon való ábrázolásának történeti konvenciói.

- A képi közlések nyelvi konvenciói IV.

A képi kifejezés konvenciói. A stílusok.

A tárgyi kultúra közléseinek nyelvi konvenciói és a környezeti kultúra kollektív értékei

A tárgyforma és a díszítés.

Diavetítéses előadásokban történik az elméleti anyag ismertetése, rendszerezése és szemléleti közelítése, továbbá a párhuzamos gyakorlati foglalkozásokon tevékenységek formájában történik az anyag feldolgozása, a vonatkozó készségek képességek fejlesztése.

Értékelés:

Az előadásokon való részvétel kötelező.

A tantárgy kollokviummal zárul amelynek tartalma az előadások ismeretanyaga.

Kötelező irodalom:

1. *R. Arnheim(1979): A vizuális élmény, az alkotó látás pszichológiája* Gondolat, Budapest
1. *Kepes György(1979): A látás nyelve*, Corvina, Budapest
2. *Sánta László(1991): Szemelvények a vizualitás értelmezéséről, szöveggyűjtemény* főiskolai belső jegyzet, BTF, Budapest,
3. *Bálványos – Sánta(2005): A vizuális megismerés és a vizuális kommunikáció* , Balassi, Budapest

Ajánlott irodalom:

1. *Látás és szemléltetés (2004) szöveggyűjtemény*, Balassi kiadó
2. *Sándor Zsuzsa(2005): A vizuális nyelv* , Sárospatak
3. *Beke László (1986) : Műalkotások elemzése. Nemzeti Tankönyvkiadó* , Budapest
4. *David Piper (1987) : A művészet élvezete- Helikon*

VIZUÁLIS MEGISMERÉS VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ–

A tantárgyelem neve	Kontakt óraszám	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Vizuális megismerés, Vizuális kommunikáció	1+0 15	1	koll	K	I	Alapozó vizuális stúdiumok,

A tantárgy célja

- Tudományos közelítéssel feltárni, bemutatni a vizuális megismerés és a vizuális kommunikáció jelenségeiben az objektív törvényszerűségeket. Az előadások összehangoltan illeszkednek a gyakorlati foglalkozásokhoz. Megismertetni a vizuális nyelv anyagának elemeit, a képi közlések – az ábrázolás és a kifejezés – egyezményes és egyéni módjait, a vizuális kommunikáció funkcióit, s ennek fényében a vizuális nevelés felkészítő feladatait. A vizualitás körében működő képességek és készségek megismertetése.
- **Óraszám:** 1 óra/hét (előadás)
- **A számonkérés formája:** kollokvium

Tartalmak

- . Komponált látványok születése I.
A formáltság és a formátlanság értelmezése.
Komponáltság és komponátlanság a látványokban.
Vizuális rendezés és a rend képzetei.
- . Komponált látványok születése II.
A vizuális érzékelés-észlelés és az észleleti tartalmak.
A vizualitás alapfogalmai: a vizuális élmény, látás, szemlélet, képlátás, képalkotás, transzpozíció, stb.
- Komponált látványok születése III. A kép optikai elemei 1.
A képmező és a képtér. A képmező formái és struktúrái mint vizuális nyelvi elemek.
- Komponált látványok születése IV. A kép optikai elemei 2.
A képtér optikai elemeinek helyzet-viszonylatai mint vizuális nyelvi elemek.
Sorolások és kapcsolások.
- Komponált látványok születése V. A kép optikai elemei 3.
A képtér optikai elemeinek minőség-viszonylatai mint vizuális nyelvi elemek.
- . Komponált látványok születése VI. A kép optikai elemei 4.
A képhordozó anyag optikai szerepe. Az álló kép nyelvi elemei és a mozgás.
- Ábrázolás és kifejezés I.
Tárgyilagosság és személyesség a megismerésben és a közlésben. Primer közlések és személyes közlések.
- Az aktív vizuális megismerés. Primer közlések I.
A vizuális megismerés irányultságai. A vizuális tanulmányok.
- A kreatív vizuális megismerés. Primer közlések II.
Az absztrakció. A redukció és szelekció duális metódusa mint elvonatkoztatás.
A képzet és a képi séma.
- Az ábrázolás és kifejezés II.

Az ábrázolás és kifejezés társadalmi-közösségi formái. Direkt és indirekt közlések.

- . A képi közlések nyelvi konvenciói I.

Az ábrázolási konvenciók. A térbeli ábrázolás történeti konvenciói.

- A képi közlések nyelvi konvenciói II.

A formák síkon való ábrázolásának történeti konvenciói.

- A képi közlések nyelvi konvenciói III.

A tér síkon való ábrázolásának történeti konvenciói.

- A képi közlések nyelvi konvenciói IV.

A képi kifejezés konvenciói. A stílusok.

A tárgyi kultúra közléseinek nyelvi konvenciói és a környezeti kultúra kollektív értékei

A tárgyforma és a díszítés.

Diavetítéses előadásokban történik az elméleti anyag ismertetése, rendszerezése és szemléleti közelítése, továbbá a párhuzamos gyakorlati foglalkozásokon tevékenységek formájában történik az anyag feldolgozása, a vonatkozó készségek képességek fejlesztése.

Értékelés:

Az előadásokon való részvétel kötelező.

A tantárgy kollokviummal zárul amelynek tartalma az előadások ismeretanyaga.

Kötelező irodalom:

2. *R. Arnheim(1979): A vizuális élmény, az alkotó látás pszichológiája* Gondolat, Budapest
4. *Kepes György(1979): A látás nyelve, Corvina, Budapest*
5. *Sánta László(1991): Szemelvények a vizualitás értelmezéséről, szöveggyűjtemény* főiskolai belső jegyzet, BTF, Budapest,
6. *Bálványos – Sánta(2005): A vizuális megismerés és a vizuális kommunikáció , Balassi, Budapest*

Ajánlott irodalom:

5. *Látás és szemléltetés (2004) szöveggyűjtemény, Balassi kiadó*
6. *Sándor Zsuzsa(2005): A vizuális nyelv , Sárospatak*
7. *Beke László (1986) : Műalkotások elemzése. Nemzeti Tankönyvkiadó , Budapest*
8. *David Piper (1987) : A művészet élvezete- Helikon*

A VIZUÁLIS NEVELÉS PEDAGÓGIÁJA

30 óra
heti 2 óra
szeminárium

ÁTK 6.

előadás és

Cél:

A hallgató ismereteiben, szemléletében és képességeiben megteremteni vizuális nevelési szakmáinak tantárgypedagógiai transzpozícióit és szintézisét. Megteremteni a felkészültség mindazon komponenseit, amelyek a felelősségteljes iskolai gyakorlatok megkezdéséhez - és a tanítói munkához a későbbiekben - nélkülözhetetlenek.

Feladat:

Az oktatási-nevelési célok és a feladatok irányába aktivizálni és mozgósítani a megszerzett vizuális műveltségi elemeket.

A feladat tehát egyfelől rendszerezett elméleti ismeretek útján feltárni a vizuális műveltség pedagógiájának világát; másfelől pedig a tanítói munka gyakorlatának intenzív megelevenítő felidézésével kialakítani az oktató-nevelő munka - a vizuális kommunikáció oktatásának és az esztétikai-művészeti nevelésnek - személyes előképeit, cél- és tevékenységi képzetait.

Tananyag:

A vizuális nevelést szolgáló ismeretek rendszere és a hallgató szemléleti tudatosságának kialakítása.

1. A tantárgy szerepe, jelentősége, integratív jellegének tudatosítása. Szervezési feladatok. Belső jegyzetek, kötelező- és ajánlott irodalom ismertetése. A számonkérés módja (elmélet és gyakorlat.)
Műfajok, technikák, eljárások, anyagok az általános iskolai vizuális nevelésben, mint a vizuális nevelés bázisát képező kreativitás eszközrendszere. (Bibliográfia: Bálványos-Sánta jegyzet 6.-10.old. Kardos Mária: Népművészet kiegészítő jegyzet, A képzőművészet iskolája, Sorozatok: Műhelytitkok, Hobbí, Csináld velünk, Kaptár, Mesterségek) Előadás és könyvismertetés a tanítói önművelés segítésére.
2. Gyakorlati óra: a műfaji, technikai, eljárásbeli eszközök gyarapítására (az elkészítendő feladat-sortervezés fegyvertárának gazdagítása érdekében.)
3. A gyermek iskoláskor előtti rajzi tevékenysége. Az egyes életkori szakaszok ábrázolási és kifejezési módjainak főbb jellemzői. Gyermekmunkák elemzése pszichológiai aspektusból: a gyermekmunkák vizuális nyelvezete és a közlések pszichológiai indítékai. A gyermekrajz fejlődésének végig-kísérése 3 gyermek munkái alapján 2 évestől 14 éves korig.
A gyermekrajzok esztétikumáról, feszültségoldó, elaborációs mechanizmusáról.
A XX. századi művészet viszonya a gyermekrajzokhoz. A gyermekrajzok felfedezése, mint minden külső hatástól érintetlen, ihletet adó ősforrás. (Bibliográfia: Mérei-Binét: Gyermeklélektan (Gyermekrajz). Soltra Elemér: A rajz tanítása 225 -335 o. Gerő Zsuzsa: A gyermekrajz esztétikuma. Rudolf Arnheim: Az alkotó látás pszichológiája, Kepes György: A látás nyelve)
4. A rajz tanítás tervezésének struktúrája: tanterv - tematika - tanmenet - feladatsorok - órák.
Az 1986-os reform tanterv áttekintése. A zömében képzőművészetcentrikus tanterv tér - forma –

szín - kompozíció tananyag struktúrája az egyes életkori szakaszok követelményrendszeréhez igazítva.

A vizuális nevelés tervezésének struktúrája 1998 szeptemberétől: Nemzeti alaptanterv - iskolai program - iskolai tantárgyi struktúra és tantárgyi terv - személyes tanítási program.

A NAT. Tantárgyalakítási lehetőségek.

Vizuális nevelés a NAT-ban (a VIZUÁLIS KULTÚRÁ-ban és más műveltségi területeken.)

A VIZUÁLIS KULTÚRA és a MŰVÉSZETEK viszonya. A NAT és a VIZUÁLIS KULTÚRA általános fejlesztési követelményei. Kifejezés, képzőművészet; vizuális kommunikáció; tárgy-és környezetkultúra részterületek tananyaga és követelményrendszere. A vizuális nyelv összekötő, elkülönítő szerepe a vizuális kultúra további három szakterületével. Alkotás és befogadás egymást segítő, egymást építő rendszere. (Bibliográfia: Rajztanítás tanterve 1978, és a NAT.)

5. Tananyagszerkesztés. Tantárgyszerkezeti megfontolások. A tananyag konstruálásának alapja a tantárgyspirál. A tanmenettervezés és a feladatsorok összeállításának elvei. Konkrét feladatsorok elemzése. Illusztrált tanmenetkészítés csoportmunkában egy-egy feladatsor egyéni kibontásával vagy önálló tanmenetrészlet készítés: a tanmenetkészítés feladatainak előkészítése, majd összeállítása házi feladat formájában. Konzultáció.

6. Célok és feladatok a gyermek vizuális tevékenységeinek irányításában: a vizuális neveléssel alakítható készségek és képességek. A tanulmányok, a látványolvasás, a képírás-képolvasás gyakorlataiban és a látványnyelvtan elemzéseiben alakítható készségek és képességek. A művészetben, a kifejezési gyakorlatokban és a műelemzésekben alakítható készségek és képességek.

7. A műelemzés szerepe a kisiskoláskori vizuális nevelésben: a szemléltetés, mint a vizuális elsajátítást segítő pedagógiai módszer. Művészettörténeti ismeretek pótlására felzárkóztató jelleggel Beke László: Műalkotások elemzése (A gimnázium I.- III. osztálya számára) c. tankönyvből kijelölt 52 reprodukció felismerése (szerző, mű, készítés időpontja évszázadban, irányzat, izmus) és elemzése pár mondatban.

8. Vizuális nevelési órához képanyag keresése könyvekből, művészeti folyóiratokból: megadott konkrét órához a vizuális problémát eklatánsan hordozó 4 szemléltető kép gyűjtése, indoklással. Szeminárium.

9. Vizuális nevelési órák a közlésformák nézőpontjából. Gyermekmunkák elemzési gyakorlata pedagógiai aspektusból: az elemzések a nevelői inspiráció, segítség, irányítás és beavatkozás módszereit keresik, meghatározzák az értékelés és a korrigálás szempontjait.

Kifejező feladatok gyermekmunkáinak, feladatváltozatainak elemzése. Követelmény- és teljesítményszintek, a korrektúra szerepe.

10. Primer és direkt közlésű feladatok, témák (vizuális kommunikáció) gyermekmunkáinak, feladatváltozatainak elemzése. Követelmény- és teljesítményszintek, a korrektúra szerepe.

11. A tárgyformálás és díszítés feladatkörébe tartozó gyermekmunkák feladatváltozatainak elemzése. Követelmény- és teljesítményszintek, a korrektúra szerepe.

12. ZTV videofelvételek bejátszása. A látott tanítási órák megbeszélése. A rajzóra felépítése, az illusztrált óravázlatkészítés néhány pedagógiai kérdése.

Házi feladat: Preisinger Zsuzsa korábbi szakvezető óravázlatának illusztrálása.

13. Óratervezés, óravázlat. A felkészüléstől az értékelésig. Óravázlatpéldák diákon vetítve, és fénymásolatokon. Házi feladat: feladatsorrészlet kibontása óravázlat formájában.

14. A feladatsorok, tanmenetek közös ismertetése, értékelése. A kollokviumi tételek.

Követelmények (konkrétan):

1. Beke László: Műalkotások elemzése (A gimnázium I. - III. osztálya számára. Tankönyvkiadó

- Budapest.) c. tankönyvből kijelölt 52 reprodukció felismerése (szerző, mű, készítés időpontja évszázadban, irányzat, izmus) és elemzése pár mondatban. A következő oldalakon lévő műveket kell átnézni: 37. fent, 41 jobbra. 55, 123, 144, 181, 189, 193, 199 lent, 203, 207, 213, 216, 217, 222, 237, 239, 244 fent, 245, 258, 277, 287, 292, 296 lent, 301, 302, 305, 306, 308, 321, 322, 324, 331 fent, 337, 338, 339 mindkettő, 347 fent, 359, 361 mindkettő, 364 lent, 372 lent, 373, 379, 381 mindkettő, 405, 407, 408, 410, 413.
2. Preisinger Zsuzsa korábbi szakvezető óravázlatának illusztrálása.
 3. Saját illusztrált tervezet írása: személyes közlés, rézkarc részlet kiegészítése, 3. oszt. Próbamunka/várható gyerek munka elkészítése.
 4. Nyolc órából álló feladatsor elkészítése: űrlap kitöltése az egyes órákhoz, próbamunka elkészítése (várható gyermekmunkák kivitelezése azonos méretben és technikával.), órai szemléltető képek összeválogatása.

Követelmény:

Ismerje az esztétikai-művészeti nevelés céljait, eszközeit és módszereit. Legyen gyakorlott az esztétikai megítélésben. Ismerje a vizuális esztétikai élmény pszichológiáját, szocializáló szerepét és az élmény "előhívásának", pedagógiai közelítésének módszereit. Ismerje a műalkotások, a tárgy- és környezettervezés alkotásainak a tanítási gyakorlatban alkalmazható bemutatási és elemzési formáit. Tudja olvasni a gyermekek képi kifejezéseit, ábrázoló közléseit és tárgyalkotó tevékenységeik eredményeit. Ismerje a vizuális kifejezés pszichológiai folyamatát, képességét és készségeit; ismerje a folyamat operálásának, a képesség és a készségek fejlesztésének módszereit. Ismerje a vizuális tanulás pszichológiáját és a tanulásirányítás módszereit. Tudjon körültekintően és szakszerűen szemléltetni. Tudjon egy látványanalízist, egy vizuális problémát, egy direkt közlési problémát értelmezni és tudja azt oktatási feladatként programozni. Tudjon különböző témakörök feladataihoz pedagógiai munkavázlatokat készíteni és tudja ezeket időkereteikkel óravázlatba illeszteni. Tudjon feladatsort összeállítani, és elgondolásait sokrétűen indokolni. A tananyagszerkesztéshez ismerje, és tudja összehangolni a szerkesztési elveket és a gyakorlati szempontokat.

Irodalom:

1. Bálványos Huba - Sánta László: Vizuális megismerés, vizuális kommunikáció. Főiskolai jegyzet
2. Mérei Ferenc - V.Binét Ágnes: Gyermeklélektan
3. Rajztanítás tanterve 1978
4. Nemzeti Alaptanterv
5. Beke László: Műalkotások elemzése (A gimnázium I. -III. osztálya számára.) Tankönyvkiadó
6. Kardos Mária: Népművészet - kiegészítő jegyzet. (Főiskolai jegyzet)
7. Rudolf Arnheim: Az alkotó látás pszichológiája - A vizuális élmény
8. Kepes György: A látás nyelve. Gondolat
9. A képzőművészet iskolája. Képzőművészeti zsebkönyvtár. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata
10. Johannes Itten: A színek művészete. Corvina, Budapest
11. Soltra Elemér: A rajz tanítása (Tanárképzős tankönyv)